

RACHUNKI SEKWENTOWE

Andrzej Indrzejczak

Katedra Logiki i Metodologii Nauk UŁ

Łódź, semestr letni 2011/2012

Wprowadzenie

Geneza RS

Wprowadzenie

Geneza RS

Określenie *rachunek sekwentów* (RS) stosowane jest współcześnie w odniesieniu do obszernej grupy systemów dedukcyjnych zwanych też często, ze względu na nazwisko autora, systemami Gentzena.

Wprowadzenie

Geneza RS

Określenie *rachunek sekwentów* (RS) stosowane jest współcześnie w odniesieniu do obszernej grupy systemów dedukcyjnych zwanych też często, ze względu na nazwisko autora, systemami Gentzena. Systemy RS wywodzą się z badań Gentzena z lat 30-tych nad utworzeniem systemów dedukcji naturalnej.

Wprowadzenie

Geneza RS

Określenie *rachunek sekwentów* (RS) stosowane jest współcześnie w odniesieniu do obszernej grupy systemów dedukcyjnych zwanych też często, ze względu na nazwisko autora, systemami Gentzena. Systemy RS wywodzą się z badań Gentzena z lat 30-tych nad utworzeniem systemów dedukcji naturalnej. Nazwa RS pochodzi od podstawowych jednostek, na których zdefiniowane są reguły.

Trochę historii i systematyzacji

Można prowizorycznie wyróżnić kilka dat i etapów w rozwoju problematyki RS:

Trochę historii i systematyzacji

Można prowizorycznie wyróżnić kilka dat i etapów w rozwoju problematyki RS:

- 1929 – wprowadzenie sekwentów i T-dowodów przez Hertza

Trochę historii i systematyzacji

Można prowizorycznie wyróżnić kilka dat i etapów w rozwoju problematyki RS:

- 1929 – wprowadzenie sekwentów i T-dowodów przez Hertza
- 1934 – publikacje Gentzena poświęcone dedukcji naturalnej, w których wprowadza rachunki sekwentowe LJ i LK i dowodzi twierdzenia o eliminacji cięcia

Trochę historii i systematyzacji

Można prowizorycznie wyróżnić kilka dat i etapów w rozwoju problematyki RS:

- 1929 – wprowadzenie sekwentów i T-dowodów przez Hertza
- 1934 – publikacje Gentzena poświęcone dedukcji naturalnej, w których wprowadza rachunki sekwentowe LJ i LK i dowodzi twierdzenia o eliminacji cięcia
- 1936 – sekwentowy system DN Gentzena

Trochę historii i systematyzacji

Można prowizorycznie wyróżnić kilka dat i etapów w rozwoju problematyki RS:

- 1929 – wprowadzenie sekwentów i T-dowodów przez Hertza
- 1934 – publikacje Gentzena poświęcone dedukcji naturalnej, w których wprowadza rachunki sekwentowe LJ i LK i dowodzi twierdzenia o eliminacji cięcia
- 1936 – sekwentowy system DN Gentzena
- lata 40-te i 50-te: pierwsze modyfikacje RS – Ketonen, Kleene, Bernays, Suszko

Trochę historii i systematyzacji

Można prowizorycznie wyróżnić kilka dat i etapów w rozwoju problematyki RS:

- 1929 – wprowadzenie sekwentów i T-dowodów przez Hertza
- 1934 – publikacje Gentzena poświęcone dedukcji naturalnej, w których wprowadza rachunki sekwentowe LJ i LK i dowodzi twierdzenia o eliminacji cięcia
- 1936 – sekwentowy system DN Gentzena
- lata 40-te i 50-te: pierwsze modyfikacje RS – Ketonen, Kleene, Bernays, Suszko
- lata 50-te: powstanie systemów tablicowych – Beth, Hintikka

Trochę historii i systematyzacji

Można prowizorycznie wyróżnić kilka dat i etapów w rozwoju problematyki RS:

- 1929 – wprowadzenie sekwentów i T-dowodów przez Hertza
- 1934 – publikacje Gentzena poświęcone dedukcji naturalnej, w których wprowadza rachunki sekwentowe LJ i LK i dowodzi twierdzenia o eliminacji cięcia
- 1936 – sekwentowy system DN Gentzena
- lata 40-te i 50-te: pierwsze modyfikacje RS – Ketonen, Kleene, Bernays, Suszko
- lata 50-te: powstanie systemów tablicowych – Beth, Hintikka
- lata 60-te: konstrukcje praktycznych form RS – Hasenjaeger, Hermes, Rieger, Leblanc

Trochę historii i systematyzacji

Można prowizorycznie wyróżnić kilka dat i etapów w rozwoju problematyki RS:

- 1929 – wprowadzenie sekwentów i T-dowodów przez Hertza
- 1934 – publikacje Gentzena poświęcone dedukcji naturalnej, w których wprowadza rachunki sekwentowe LJ i LK i dowodzi twierdzenia o eliminacji cięcia
- 1936 – sekwentowy system DN Gentzena
- lata 40-te i 50-te: pierwsze modyfikacje RS – Ketonen, Kleene, Bernays, Suszko
- lata 50-te: powstanie systemów tablicowych – Beth, Hintikka
- lata 60-te: konstrukcje praktycznych form RS – Hasenjaeger, Hermes, Rieger, Leblanc

Trochę historii i systematyzacji

Można prowizorycznie wyróżnić kilka dat i etapów w rozwoju problematyki RS:

Trochę historii i systematyzacji

Można prowizorycznie wyróżnić kilka dat i etapów w rozwoju problematyki RS:

- teoretyczne badania nad problematyką entailment (Scott, Shoesmith i Smiley – lata 70-te, Zygmunt, Czelakowski – lata 80-te) i prostych relacji konsekwencji (lata 90-te – Avron)

Trochę historii i systematyzacji

Można prowizorycznie wyróżnić kilka dat i etapów w rozwoju problematyki RS:

- teoretyczne badania nad problematyką entailment (Scott, Shoesmith i Smiley – lata 70-te, Zygmunt, Czelakowski – lata 80-te) i prostych relacji konsekwencji (lata 90-te – Avron)
- rozwój uogólnionych form RS: od lat 70-tych, m.in: Display Calculi Belnapa, Linear Logic Girarda, Hypersequent Calculi Avrona

Trochę historii i systematyzacji

Można prowizorycznie wyróżnić kilka dat i etapów w rozwoju problematyki RS:

- teoretyczne badania nad problematyką entailment (Scott, Shoesmith i Smiley – lata 70-te, Zygmunt, Czelakowski – lata 80-te) i prostych relacji konsekwencji (lata 90-te – Avron)
- rozwój uogólnionych form RS: od lat 70-tych, m.in: Display Calculi Belnapa, Linear Logic Girarda, Hypersequent Calculi Avrona
- rozwój strukturalnej teorii dowodu: od lat 70-tych – Takeuti, Schütte, Troelstra, von Plato, Negri

Trochę historii i systematyzacji

Można prowizorycznie wyróżnić kilka dat i etapów w rozwoju problematyki RS:

- teoretyczne badania nad problematyką entailment (Scott, Shoesmith i Smiley – lata 70-te, Zygmunt, Czelakowski – lata 80-te) i prostych relacji konsekwencji (lata 90-te – Avron)
- rozwój uogólnionych form RS: od lat 70-tych, m.in: Display Calculi Belnapa, Linear Logic Girarda, Hypersequent Calculi Avrona
- rozwój strukturalnej teorii dowodu: od lat 70-tych – Takeuti, Schütte, Troelstra, von Plato, Negri
- badania nad automatyzacją dowodzenia (Gallier)

Trochę historii i systematyzacji

Można prowizorycznie wyróżnić kilka dat i etapów w rozwoju problematyki RS:

- teoretyczne badania nad problematyką entailment (Scott, Shoesmith i Smiley – lata 70-te, Zygmunt, Czelakowski – lata 80-te) i prostych relacji konsekwencji (lata 90-te – Avron)
- rozwój uogólnionych form RS: od lat 70-tych, m.in: Display Calculi Belnapa, Linear Logic Girarda, Hypersequent Calculi Avrona
- rozwój strukturalnej teorii dowodu: od lat 70-tych – Takeuti, Schütte, Troelstra, von Plato, Negri
- badania nad automatyzacją dowodzenia (Gallier)
- antyrealistyczna filozofia znaczenia (stałych logicznych) (Dummett, Hacking, Dosen, Avron)

Ogólne pojęcie rachunku sekwentowego:

Rachunek sekwentów to dowolna kolekcja reguł sekwentowych postaci:

$S_1, \dots, S_n / S, n \geq 0$, gdzie S oznacza sekwent.

Ogólne pojęcie rachunku sekwentowego:

Rachunek sekwentów to dowolna kolekcja reguł sekwentowych postaci:

$S_1, \dots, S_n / S$, $n \geq 0$, gdzie S oznacza sekwent.

Ponieważ sekwenty można rozmaicie definiować więc prowadzi to do pierwszej klasyfikacji form RS, która odwołuje się jedynie do kryteriów strukturalnych:

Ogólne pojęcie rachunku sekwentowego:

Rachunek sekwentów to dowolna kolekcja reguł sekwentowych postaci:

$S_1, \dots, S_n / S$, $n \geq 0$, gdzie S oznacza sekwent.

Ponieważ sekwenty można rozmaicie definiować więc prowadzi to do pierwszej klasyfikacji form RS, która odwołuje się jedynie do kryteriów strukturalnych:

- 1 wg. ilości argumentów sekwentu:

Ogólne pojęcie rachunku sekwentowego:

Rachunek sekwentów to dowolna kolekcja reguł sekwentowych postaci:

$S_1, \dots, S_n / S$, $n \geq 0$, gdzie S oznacza sekwent.

Ponieważ sekwenty można rozmaicie definiować więc prowadzi to do pierwszej klasyfikacji form RS, która odwołuje się jedynie do kryteriów strukturalnych:

- 1 wg. ilości argumentów sekwentu:
- 2 wg. typu obiektów tworzących argumenty sekwentu:

Ogólne pojęcie rachunku sekwentowego:

Rachunek sekwentów to dowolna kolekcja reguł sekwentowych postaci:

$S_1, \dots, S_n / S$, $n \geq 0$, gdzie S oznacza sekwent.

Ponieważ sekwenty można rozmaicie definiować więc prowadzi to do pierwszej klasyfikacji form RS, która odwołuje się jedynie do kryteriów strukturalnych:

- 1 wg. ilości argumentów sekwentu:
- 2 wg. typu obiektów tworzących argumenty sekwentu:
- 3 wg. ilości formuł (struktur danych) w argumentach sekwentu:

Ogólne pojęcie sekwentu:

podział wg. ilości argumentów sekwentu:

Ogólne pojęcie sekwentu:

podział wg. ilości argumentów sekwentu:

- standardowe – para

Ogólne pojęcie sekwentu:

podział wg. ilości argumentów sekwentu:

- standardowe – para
- niestandardowe, w tym m.in. sekwenty jako:

Ogólne pojęcie sekwentu:

podział wg. ilości argumentów sekwentu:

- standardowe – para
- niestandardowe, w tym m.in. sekwenty jako:
  - n -tki (≥ 1) (zbiorów, multizbiorów,...) obiektów

Ogólne pojęcie sekwentu:

podział wg. ilości argumentów sekwentu:

- standardowe – para
- niestandardowe, w tym m.in. sekwenty jako:
  - n -tki (≥ 1) (zbiorów, multizbiorów,...) obiektów
  - hipersekwenty ((multi)zbiory sekwentów)

Ogólne pojęcie sekwentu:

podział wg. ilości argumentów sekwentu:

- standardowe – para
- niestandardowe, w tym m.in. sekwenty jako:
  - n -tki (≥ 1) (zbiorów, multizbiorów,...) obiektów
  - hipersekwenty ((multi)zbiory sekwentów)
  - sekwenty zagnieżdżone

Ogólne pojęcie sekwentu:

podział wg. ilości argumentów sekwentu:

- standardowe – para
- niestandardowe, w tym m.in. sekwenty jako:
  - n -tki (≥ 1) (zbiorów, multizbiorów,...) obiektów
  - hipersekwenty ((multi)zbiory sekwentów)
  - sekwenty zagnieżdżone
  - wielosekwentowe

Standardowe pojęcie sekwentu

Sekwenty w sensie Gentzena to obiekty postaci:

Standardowe pojęcie sekwentu

Sekwenty w sensie Gentzena to obiekty postaci:

$$\Gamma \Rightarrow \Delta,$$

lub

$$\varphi_1, \dots, \varphi_k \Rightarrow \psi_1, \dots, \psi_n, \text{ z } k \geq 0, n \geq 0$$

Standardowe pojęcie sekwentu

Sekwenty w sensie Gentzena to obiekty postaci:

$$\Gamma \Rightarrow \Delta,$$

lub

$$\varphi_1, \dots, \varphi_k \Rightarrow \psi_1, \dots, \psi_n, \text{ z } k \geq 0, n \geq 0$$

gdzie Γ to poprzednik a Δ to następnik sekwentu.

Ogólne pojęcie sekwentu:

podział wg. typu obiektów tworzących argumenty sekwentu:

Ogólne pojęcie sekwentu:

podział wg. typu obiektów tworzących argumenty sekwentu:

U Gentzena argumenty sekwentu to skończone ciągi formuł ale możliwe inne rozwiązania

Ogólne pojęcie sekwentu:

podział wg. typu obiektów tworzących argumenty sekwentu:

U Gentzena argumenty sekwentu to skończone ciągi formuł ale możliwe inne rozwiązania

- zbiory (formuł)

Ogólne pojęcie sekwentu:

podział wg. typu obiektów tworzących argumenty sekwentu:

U Gentzena argumenty sekwentu to skończone ciągi formuł ale możliwe inne rozwiązania

- zbiory (formuł)
- multizbiory

Ogólne pojęcie sekwentu:

podział wg. typu obiektów tworzących argumenty sekwentu:

U Gentzena argumenty sekwentu to skończone ciągi formuł ale możliwe inne rozwiązania

- zbiory (formuł)
- multizbiory
- inne struktury danych, np. formuły, formuły etykietowane itp.

Ogólne pojęcie sekwentu:

podział wg. typu obiektów tworzących argumenty sekwentu:

U Gentzena argumenty sekwentu to skończone ciągi formuł ale możliwe inne rozwiązania

- zbiory (formuł)
- multizbiory
- inne struktury danych, np. formuły, formuły etykietowane itp.

Ogólne pojęcie sekwentu:

podział wg. typu obiektów tworzących argumenty sekwentu:

Ogólne pojęcie sekwentu:

podział wg. typu obiektów tworzących argumenty sekwentu:

Wyróżnimy 3 alternatywy RS wg. rodzaju argumentów sekwentu:

Ogólne pojęcie sekwentu:

podział wg. typu obiektów tworzących argumenty sekwentu:

Wyróżnimy 3 alternatywy RS wg. rodzaju argumentów sekwentu:

- c-systemy (ciągi)

Ogólne pojęcie sekwentu:

podział wg. typu obiektów tworzących argumenty sekwentu:

Wyróżnimy 3 alternatywy RS wg. rodzaju argumentów sekwentu:

- c-systemy (ciągi)
- m-systemy (multizbiory)

Ogólne pojęcie sekwentu:

podział wg. typu obiektów tworzących argumenty sekwentu:

Wyróżnimy 3 alternatywy RS wg. rodzaju argumentów sekwentu:

- c-systemy (ciągi)
- m-systemy (multizbiory)
- z-systemy (zbiory)

Ogólne pojęcie sekwentu:

podział wg. typu obiektów tworzących argumenty sekwentu:

Wyróżnimy 3 alternatywy RS wg. rodzaju argumentów sekwentu:

- c-systemy (ciągi)
- m-systemy (multizbiory)
- z-systemy (zbiory)

Uwaga1: dla ujęcia wielu logik nieklasycznych niezbędne multizbiory (ciągi raczej rzadko potrzebne)

Ogólne pojęcie sekwentu:

podział wg. typu obiektów tworzących argumenty sekwentu:

Wyróżnimy 3 alternatywy RS wg. rodzaju argumentów sekwentu:

- c-systemy (ciągi)
- m-systemy (multizbiory)
- z-systemy (zbiory)

Uwaga1: dla ujęcia wielu logik nieklasycznych niezbędne multizbiory (ciągi raczej rzadko potrzebne)

Uwaga2: Nawet w przypadku operowania zbiorami można uzyskać narzędzie potencjalnie silniejsze niż operacja konsekwencji Tarskiego.

Ogólne pojęcie sekwentu:

Sekwenty – przypadki szczególne

Ogólne pojęcie sekwentu:

Sekwenty – przypadki szczególne

Zarówno Γ jak i Δ w sekwencie postaci $\Gamma \Rightarrow \Delta$ mogą być ciągami pustymi, wtedy:

Ogólne pojęcie sekwentu:

Sekwenty – przypadki szczególne

Zarówno Γ jak i Δ w sekwencie postaci $\Gamma \Rightarrow \Delta$ mogą być ciągami pustymi, wtedy:

- Γ interpretujemy jako $\top$

Ogólne pojęcie sekwentu:

Sekwenty – przypadki szczególne

Zarówno Γ jaki i Δ w sekwencie postaci $\Gamma \Rightarrow \Delta$ mogą być ciągami pustymi, wtedy:

- Γ interpretujemy jako $\top$
- Δ interpretujemy jako $\perp$

Ogólne pojęcie sekwentu:

Sekwenty – przypadki szczególne

Zarówno Γ jaki i Δ w sekwencie postaci $\Gamma \Rightarrow \Delta$ mogą być ciągami pustymi, wtedy:

- Γ interpretujemy jako $\top$
- Δ interpretujemy jako $\perp$

Konsekwencje:

Ogólne pojęcie sekwentu:

Sekwenty – przypadki szczególne

Zarówno Γ jaki i Δ w sekwencie postaci $\Gamma \Rightarrow \Delta$ mogą być ciągami pustymi, wtedy:

- Γ interpretujemy jako $\top$
- Δ interpretujemy jako $\perp$

Konsekwencje:

- sekwent z pustym Γ i Δ jest wyrażeniem wewnętrznie sprzecznym: $\Rightarrow := \perp$

Ogólne pojęcie sekwentu:

Sekwenty – przypadki szczególne

Zarówno Γ jaki i Δ w sekwencie postaci $\Gamma \Rightarrow \Delta$ mogą być ciągami pustymi, wtedy:

- Γ interpretujemy jako $\top$
- Δ interpretujemy jako $\perp$

Konsekwencje:

- sekwent z pustym Γ i Δ jest wyrażeniem wewnętrznie sprzecznym: $\Rightarrow := \perp$
- $\Gamma \Rightarrow$ oznacza, że elementy Γ tworzą zbiór spreczny

Ogólne pojęcie sekwentu:

podział wg. ilości formuł (struktur danych) w argumentach sekwentu:

Ogólne pojęcie sekwentu:

podział wg. ilości formuł (struktur danych) w argumentach sekwentu:

- tzw. intuicjonistyczny (many-one, single-conclusioned)

Ogólne pojęcie sekwentu:

podział wg. ilości formuł (struktur danych) w argumentach sekwentu:

- tzw. intuicjonistyczny (many-one, single-conclusioned)
- tzw. klasyczny (many-many, multi-conclusioned)

Ogólne pojęcie sekwentu:

podział wg. ilości formuł (struktur danych) w argumentach sekwentu:

- tzw. intuicjonistyczny (many-one, single-conclusioned)
- tzw. klasyczny (many-many, multi-conclusioned)
- inne, np. one-one (Rieger, Belnap)

Ogólne pojęcie sekwentu:

podział wg. ilości formuł (struktur danych) w argumentach sekwentu:

- tzw. intuicjonistyczny (many-one, single-conclusioned)
- tzw. klasyczny (many-many, multi-conclusioned)
- inne, np. one-one (Rieger, Belnap)

Uwaga1: rozróżnienie intuicjonistyczny/klasyczny ma charakter jedynie umowny – istnieją np. RS dla INT typu many-many, dla wielu logik charakter mieszany itp.

Typy reguł sekwentowych:

Reguły rachunków sekwentowych zwykło dzielić się na:

Typy reguł sekwentowych:

Reguły rachunków sekwentowych zwykło dzielić się na:

- strukturalne – dotyczą wyłącznie manipulacji elementami sekwentów, w ich schematach nie występują żadne stałe logiczne

Typy reguł sekwentowych:

Reguły rachunków sekwentowych zwykło dzielić się na:

- strukturalne – dotyczą wyłącznie manipulacji elementami sekwentów, w ich schematach nie występują żadne stałe logiczne
- logiczne – zawierają w schemacie reguły konkretne stałe logiczne określając zazwyczaj warunki wprowadzenia do (poprzednika, następnika) sekwentu lub eliminacji dla formuł z tą stałą logiczną.

Typy reguł sekwentowych:

Reguły rachunków sekwentowych zwykło dzielić się na:

- strukturalne – dotyczą wyłącznie manipulacji elementami sekwentów, w ich schematach nie występują żadne stałe logiczne
- logiczne – zawierają w schemacie reguły konkretne stałe logiczne określając zazwyczaj warunki wprowadzenia do (poprzednika, następnika) sekwentu lub eliminacji dla formuł z tą stałą logiczną.

Uwaga: Pogłębione badania nad formami takich reguł wiążą się ściśle z badaniami nad różnymi antyrealistycznymi teoriami znaczenia stałych logicznych rozwijanymi m.in. przez Dummetta, Hackinga, Prawitza.

Typy rachunków sekwentowych:

Podziały oparte na analizie reguł:

Typy rachunków sekwentowych:

Podziały oparte na analizie reguł:

- wg. dopuszczalnego kształtu reguł logicznych

Typy rachunków sekwentowych:

Podziały oparte na analizie reguł:

- wg. dopuszczalnego kształtu reguł logicznych
- wg. rodzaju reguł logicznych:

Typy rachunków sekwentowych:

Podziały oparte na analizie reguł:

- wg. dopuszczalnego kształtu reguł logicznych
- wg. rodzaju reguł logicznych:
  - multiplikatywne (context-free, intensional, internal)

Typy rachunków sekwentowych:

Podziały oparte na analizie reguł:

- wg. dopuszczalnego kształtu reguł logicznych
- wg. rodzaju reguł logicznych:
  - multiplikatywne (context-free, intensional, internal)
  - addytywne (context-sharing, extensional, combining)

Typy rachunków sekwentowych:

Podziały oparte na analizie reguł:

- wg. dopuszczalnego kształtu reguł logicznych
- wg. rodzaju reguł logicznych:
  - multiplikatywne (context-free, intensional, internal)
  - addytywne (context-sharing, extensional, combining)
- wg. udziału reguł strukturalnych (eliminowalne/nieeliminowalne)

Typy rachunków sekwentowych:

Podziały oparte na analizie reguł:

- wg. dopuszczalnego kształtu reguł logicznych
- wg. rodzaju reguł logicznych:
  - multiplikatywne (context-free, intensional, internal)
  - addytywne (context-sharing, extensional, combining)
- wg. udziału reguł strukturalnych (eliminowalne/nieeliminowalne)
- wg. proporcji sekwenty/reguły sekwentowe (typy skrajne: RS w stylu Hertza/RS w stylu Gentzena)

Typy rachunków sekwentowych:

Dopuszczalne kształty reguł logicznych:

Typy rachunków sekwentowych:

Dopuszczalne kształty reguł logicznych:

Uwaga: ograniczamy się tylko do reguł z jednym wystąpieniem stałej $*$ i pomijamy kontekst.

Typy rachunków sekwentowych:

Dopuszczalne kształty reguł logicznych:

Uwaga: ograniczamy się tylko do reguł z jednym wystąpieniem stałej $*$ i pomijamy kontekst.

1. przypadek $n = 0$ (sekwent)

Typy rachunków sekwentowych:

Dopuszczalne kształty reguł logicznych:

Uwaga: ograniczamy się tylko do reguł z jednym wystąpieniem stałej $*$ i pomijamy kontekst.

1. przypadek $n = 0$ (sekwenty)

(a) $\vdash *$ (wprowadzanie) lub (b) $* \vdash$ (eliminacja)

Typy rachunków sekwentowych:

Dopuszczalne kształty reguł logicznych:

Uwaga: ograniczamy się tylko do reguł z jednym wystąpieniem stałej $*$ i pomijamy kontekst.

1. przypadek $n = 0$ (sekwenty)
(a) $\vdash *$ (wprowadzanie) lub (b) $* \vdash$ (eliminacja)
2. przypadek $n > 0$ (reguły sekwentowe)

Typy rachunków sekwentowych:

Dopuszczalne kształty reguł logicznych:

Uwaga: ograniczamy się tylko do reguł z jednym wystąpieniem stałej $*$ i pomijamy kontekst.

1. przypadek $n = 0$ (sekwenty)

(a) $\vdash *$ (wprowadzanie) lub (b) $* \vdash$ (eliminacja)

2. przypadek $n > 0$ (reguły sekwentowe)

(c) $\vdash, \dots, \vdash / \vdash *$ (wprowadzanie do następnika)

Typy rachunków sekwentowych:

Dopuszczalne kształty reguł logicznych:

Uwaga: ograniczamy się tylko do reguł z jednym wystąpieniem stałej $*$ i pomijamy kontekst.

1. przypadek $n = 0$ (sekwenty)

(a) $\vdash *$ (wprowadzanie) lub (b) $* \vdash$ (eliminacja)

2. przypadek $n > 0$ (reguły sekwentowe)

(c) $\vdash, \dots, \vdash / \vdash *$ (wprowadzanie do następnika)

(d) $\vdash, \dots, \vdash / * \vdash$ (wprowadzanie do poprzednika)

Typy rachunków sekwentowych:

Dopuszczalne kształty reguł logicznych:

Uwaga: ograniczamy się tylko do reguł z jednym wystąpieniem stałej $*$ i pomijamy kontekst.

1. przypadek $n = 0$ (sekwenty)

(a) $\vdash *$ (wprowadzanie) lub (b) $* \vdash$ (eliminacja)

2. przypadek $n > 0$ (reguły sekwentowe)

(c) $\vdash, \dots, \vdash / \vdash *$ (wprowadzanie do następnika)

(d) $\vdash, \dots, \vdash / * \vdash$ (wprowadzanie do poprzednika)

(e) $\vdash * / \vdash$ (eliminacja z następnika)

Typy rachunków sekwentowych:

Dopuszczalne kształty reguł logicznych:

Uwaga: ograniczamy się tylko do reguł z jednym wystąpieniem stałej $*$ i pomijamy kontekst.

1. przypadek $n = 0$ (sekwenty)

(a) $\vdash *$ (wprowadzanie) lub (b) $* \vdash$ (eliminacja)

2. przypadek $n > 0$ (reguły sekwentowe)

(c) $\vdash, \dots, \vdash / \vdash *$ (wprowadzanie do następnika)

(d) $\vdash, \dots, \vdash / * \vdash$ (wprowadzanie do poprzednika)

(e) $\vdash * / \vdash$ (eliminacja z następnika)

(f) $* \vdash / \vdash$ (eliminacja z poprzednika)

Typy rachunków sekwentowych:

Dopuszczalne kształty reguł logicznych:

Uwaga: ograniczamy się tylko do reguł z jednym wystąpieniem stałej $*$ i pomijamy kontekst.

1. przypadek $n = 0$ (sekwenty)

(a) $\vdash *$ (wprowadzanie) lub (b) $* \vdash$ (eliminacja)

2. przypadek $n > 0$ (reguły sekwentowe)

(c) $\vdash, \dots, \vdash / \vdash *$ (wprowadzanie do następnika)

(d) $\vdash, \dots, \vdash / * \vdash$ (wprowadzanie do poprzednika)

(e) $\vdash * / \vdash$ (eliminacja z następnika)

(f) $* \vdash / \vdash$ (eliminacja z poprzednika)

np. RS oparty na regułach typu (c) i (d) to standardowy RS Gentzena, a oparty na (c) i (e) to sekwentowy ND.

Typy rachunków sekwentowych:

Dopuszczalne kształty reguł logicznych – przykład koniunkcji:

Typy rachunków sekwentowych:

Dopuszczalne kształty reguł logicznych – przykład koniunkcji:

1. przypadek $n = 0$ (sekwenty)

Typy rachunków sekwentowych:

Dopuszczalne kształty reguł logicznych – przykład koniunkcji:

1. przypadek $n = 0$ (sekwenty)
  - (a) $\varphi, \psi \vdash \varphi \wedge \psi$ (wprowadzanie)

Typy rachunków sekwentowych:

Dopuszczalne kształty reguł logicznych – przykład koniunkcji:

1. przypadek $n = 0$ (sekwenty)
  - (a) $\varphi, \psi \vdash \varphi \wedge \psi$ (wprowadzanie)
  - (b) $\varphi \wedge \psi \vdash \varphi(\psi)$ (eliminacja)

Typy rachunków sekwentowych:

Dopuszczalne kształty reguł logicznych – przykład koniunkcji:

1. przypadek $n = 0$ (sekwenty)
  - (a) $\varphi, \psi \vdash \varphi \wedge \psi$ (wprowadzanie)
  - (b) $\varphi \wedge \psi \vdash \varphi(\psi)$ (eliminacja)
2. przypadek $n > 0$ (reguły sekwentowe)

Typy rachunków sekwentowych:

Dopuszczalne kształty reguł logicznych – przykład koniunkcji:

1. przypadek $n = 0$ (sekwenty)
  - (a) $\varphi, \psi \vdash \varphi \wedge \psi$ (wprowadzanie)
  - (b) $\varphi \wedge \psi \vdash \varphi(\psi)$ (eliminacja)
2. przypadek $n > 0$ (reguły sekwentowe)
  - (c) $\vdash \varphi, \vdash \psi / \vdash \varphi \wedge \psi$ (wprowadzanie do następnika)

Typy rachunków sekwentowych:

Dopuszczalne kształty reguł logicznych – przykład koniunkcji:

1. przypadek $n = 0$ (sekwenty)
  - (a) $\varphi, \psi \vdash \varphi \wedge \psi$ (wprowadzanie)
  - (b) $\varphi \wedge \psi \vdash \varphi(\psi)$ (eliminacja)
2. przypadek $n > 0$ (reguły sekwentowe)
  - (c) $\vdash \varphi, \vdash \psi / \vdash \varphi \wedge \psi$ (wprowadzanie do następnika)
  - (d) $\varphi, \psi \vdash / \varphi \wedge \psi \vdash$ (wprowadzanie do poprzednika)

Typy rachunków sekwentowych:

Dopuszczalne kształty reguł logicznych – przykład koniunkcji:

1. przypadek $n = 0$ (sekwenty)

(a) $\varphi, \psi \vdash \varphi \wedge \psi$ (wprowadzanie)

(b) $\varphi \wedge \psi \vdash \varphi(\psi)$ (eliminacja)

2. przypadek $n > 0$ (reguły sekwentowe)

(c) $\vdash \varphi, \vdash \psi / \vdash \varphi \wedge \psi$ (wprowadzanie do następnika)

(d) $\varphi, \psi \vdash / \varphi \wedge \psi \vdash$ (wprowadzanie do poprzednika)

(e) $\vdash \varphi \wedge \psi / \vdash \varphi(\psi)$ (eliminacja z następnika)

Typy rachunków sekwentowych:

Dopuszczalne kształty reguł logicznych – przykład koniunkcji:

1. przypadek $n = 0$ (sekwenty)
  - (a) $\varphi, \psi \vdash \varphi \wedge \psi$ (wprowadzanie)
  - (b) $\varphi \wedge \psi \vdash \varphi(\psi)$ (eliminacja)
2. przypadek $n > 0$ (reguły sekwentowe)
  - (c) $\vdash \varphi, \vdash \psi / \vdash \varphi \wedge \psi$ (wprowadzanie do następnika)
  - (d) $\varphi, \psi \vdash / \varphi \wedge \psi \vdash$ (wprowadzanie do poprzednika)
  - (e) $\vdash \varphi \wedge \psi / \vdash \varphi(\psi)$ (eliminacja z następnika)
  - (f) $\varphi \wedge \psi \vdash / \varphi, \psi \vdash$ (eliminacja z poprzednika)

Typy rachunków sekwentowych:

Dopuszczalne kształty reguł logicznych – przykład koniunkcji:

1. przypadek $n = 0$ (sekwenty)
  - (a) $\varphi, \psi \vdash \varphi \wedge \psi$ (wprowadzanie)
  - (b) $\varphi \wedge \psi \vdash \varphi(\psi)$ (eliminacja)
2. przypadek $n > 0$ (reguły sekwentowe)
  - (c) $\vdash \varphi, \vdash \psi / \vdash \varphi \wedge \psi$ (wprowadzanie do następnika)
  - (d) $\varphi, \psi \vdash / \varphi \wedge \psi \vdash$ (wprowadzanie do poprzednika)
  - (e) $\vdash \varphi \wedge \psi / \vdash \varphi(\psi)$ (eliminacja z następnika)
  - (f) $\varphi \wedge \psi \vdash / \varphi, \psi \vdash$ (eliminacja z poprzednika)

Uwaga: (c) i (e) oraz (d) i (f) to wzajemne konwersy, ale możliwe też inne warianty.

Typy rachunków sekwentowych:

Podział wg. rodzaju reguł logicznych:

Typy rachunków sekwentowych:

Podział wg. rodzaju reguł logicznych:

- multiplikatywne (context-free, intensional, internal)

Typy rachunków sekwentowych:

Podział wg. rodzaju reguł logicznych:

- multiplikatywne (context-free, intensional, internal)
- addytywne (context-sharing, extensional, combining)

Typy rachunków sekwentowych:

Podział wg. rodzaju reguł logicznych:

- multiplikatywne (context-free, intensional, internal)
- addytywne (context-sharing, extensional, combining)

Uwaga: rozróżnienie tych reguł dla stałych nie jest możliwe na gruncie standardowych relacji konsekwencji (zatem również na gruncie teorii operacji konsekwencji)

Typy rachunków sekwentowych:

Przypadek koniunkcji:

Typy rachunków sekwentowych:

Przypadek koniunkcji:

1. warunek dla multiplikatywnej koniunkcji:

$$\Gamma, \varphi, \psi \vdash \Delta \text{ wtw } \Gamma, \varphi \wedge \psi \vdash \Delta$$

Typy rachunków sekwentowych:

Przypadek koniunkcji:

1. warunek dla multiplikatywnej koniunkcji:

$$\Gamma, \varphi, \psi \vdash \Delta \text{ wtw } \Gamma, \varphi \wedge \psi \vdash \Delta$$

2. warunek dla addytywnej koniunkcji:

$$\Gamma, \vdash \Delta, \varphi \wedge \psi \text{ wtw } \Gamma \vdash \Delta, \varphi \text{ i } \Gamma \vdash \Delta, \psi$$

Typy rachunków sekwentowych:

Przypadek koniunkcji:

1. warunek dla multiplikatywnej koniunkcji:

$$\Gamma, \varphi, \psi \vdash \Delta \text{ wtw } \Gamma, \varphi \wedge \psi \vdash \Delta$$

2. warunek dla addytywnej koniunkcji:

$$\Gamma, \vdash \Delta, \varphi \wedge \psi \text{ wtw } \Gamma \vdash \Delta, \varphi \text{ i } \Gamma \vdash \Delta, \psi$$

3. reguły Gentzenowskie dla multiplikatywnej koniunkcji:

Typy rachunków sekwentowych:

Przypadek koniunkcji:

1. warunek dla multiplikatywnej koniunkcji:

$$\Gamma, \varphi, \psi \vdash \Delta \text{ wtw } \Gamma, \varphi \wedge \psi \vdash \Delta$$

2. warunek dla addytywnej koniunkcji:

$$\Gamma, \vdash \Delta, \varphi \wedge \psi \text{ wtw } \Gamma \vdash \Delta, \varphi \text{ i } \Gamma \vdash \Delta, \psi$$

3. reguły Gentzenowskie dla multiplikatywnej koniunkcji:
($L\wedge$) z warunku;

Typy rachunków sekwentowych:

Przypadek koniunkcji:

1. warunek dla multiplikatywnej koniunkcji:

$$\Gamma, \varphi, \psi \vdash \Delta \text{ wtw } \Gamma, \varphi \wedge \psi \vdash \Delta$$

2. warunek dla addytywnej koniunkcji:

$$\Gamma, \vdash \Delta, \varphi \wedge \psi \text{ wtw } \Gamma \vdash \Delta, \varphi \text{ i } \Gamma \vdash \Delta, \psi$$

3. reguły Gentzenowskie dla multiplikatywnej koniunkcji:

$(L\wedge)$ z warunku;

$(R\wedge) \Gamma \vdash \Delta, \varphi; \Pi \vdash \Sigma, \psi / \Gamma, \Pi \vdash \Delta, \Sigma, \varphi \wedge \psi$

Typy rachunków sekwentowych:

Przypadek koniunkcji:

1. warunek dla multiplikatywnej koniunkcji:

$$\Gamma, \varphi, \psi \vdash \Delta \text{ wtw } \Gamma, \varphi \wedge \psi \vdash \Delta$$

2. warunek dla addytywnej koniunkcji:

$$\Gamma, \vdash \Delta, \varphi \wedge \psi \text{ wtw } \Gamma \vdash \Delta, \varphi \text{ i } \Gamma \vdash \Delta, \psi$$

3. reguły Gentzenowskie dla multiplikatywnej koniunkcji:

$(L\wedge)$ z warunku;

$(R\wedge)$ $\Gamma \vdash \Delta, \varphi; \Pi \vdash \Sigma, \psi / \Gamma, \Pi \vdash \Delta, \Sigma, \varphi \wedge \psi$

4. reguły Gentzenowskie dla addytywnej koniunkcji:

Typy rachunków sekwentowych:

Przypadek koniunkcji:

1. warunek dla multiplikatywnej koniunkcji:

$$\Gamma, \varphi, \psi \vdash \Delta \text{ wtw } \Gamma, \varphi \wedge \psi \vdash \Delta$$

2. warunek dla addytywnej koniunkcji:

$$\Gamma, \vdash \Delta, \varphi \wedge \psi \text{ wtw } \Gamma \vdash \Delta, \varphi \text{ i } \Gamma \vdash \Delta, \psi$$

3. reguły Gentzenowskie dla multiplikatywnej koniunkcji:

$(L\wedge)$ z warunku;

$$(R\wedge) \Gamma \vdash \Delta, \varphi; \Pi \vdash \Sigma, \psi / \Gamma, \Pi \vdash \Delta, \Sigma, \varphi \wedge \psi$$

4. reguły Gentzenowskie dla addytywnej koniunkcji:

$(R\wedge)$ z warunku;

Typy rachunków sekwentowych:

Przypadek koniunkcji:

1. warunek dla multiplikatywnej koniunkcji:

$$\Gamma, \varphi, \psi \vdash \Delta \text{ wtw } \Gamma, \varphi \wedge \psi \vdash \Delta$$

2. warunek dla addytywnej koniunkcji:

$$\Gamma, \vdash \Delta, \varphi \wedge \psi \text{ wtw } \Gamma \vdash \Delta, \varphi \text{ i } \Gamma \vdash \Delta, \psi$$

3. reguły Gentzenowskie dla multiplikatywnej koniunkcji:

$(L\wedge)$ z warunku;

$$(R\wedge) \Gamma \vdash \Delta, \varphi; \Pi \vdash \Sigma, \psi / \Gamma, \Pi \vdash \Delta, \Sigma, \varphi \wedge \psi$$

4. reguły Gentzenowskie dla addytywnej koniunkcji:

$(R\wedge)$ z warunku; $(L\wedge)$ to para reguł:

Typy rachunków sekwentowych:

Przypadek koniunkcji:

1. warunek dla multiplikatywnej koniunkcji:

$$\Gamma, \varphi, \psi \vdash \Delta \text{ wtw } \Gamma, \varphi \wedge \psi \vdash \Delta$$

2. warunek dla addytywnej koniunkcji:

$$\Gamma, \vdash \Delta, \varphi \wedge \psi \text{ wtw } \Gamma \vdash \Delta, \varphi \text{ i } \Gamma \vdash \Delta, \psi$$

3. reguły Gentzenowskie dla multiplikatywnej koniunkcji:

$(L\wedge)$ z warunku;

$$(R\wedge) \Gamma \vdash \Delta, \varphi; \Pi \vdash \Sigma, \psi / \Gamma, \Pi \vdash \Delta, \Sigma, \varphi \wedge \psi$$

4. reguły Gentzenowskie dla addytywnej koniunkcji:

$(R\wedge)$ z warunku; $(L\wedge)$ to para reguł:

$$\Gamma, \varphi \vdash \Delta, / \Gamma, \varphi \wedge \psi \vdash \Delta \text{ i}$$

$$\Gamma, \psi \vdash \Delta, / \Gamma, \varphi \wedge \psi \vdash \Delta$$

Typy rachunków sekwentowych:

Podział wg. udziału reguł strukturalnych
(eliminowalne/nieeliminowalne)

Typy rachunków sekwentowych:

Podział wg. udziału reguł strukturalnych
(eliminowalne/nieeliminowalne)

W obrębie standardowego typu RS rozróżnimy 3 najważniejsze warianty:

Typy rachunków sekwentowych:

Podział wg. udziału reguł strukturalnych (eliminowalne/nieeliminowalne)

W obrębie standardowego typu RS rozróżnimy 3 najważniejsze warianty:

- ogólny, w którym występują zarówno reguły strukturalne jak i logiczne

Typy rachunków sekwentowych:

Podział wg. udziału reguł strukturalnych (eliminowalne/nieeliminowalne)

W obrębie standardowego typu RS rozróżnimy 3 najważniejsze warianty:

- ogólny, w którym występują zarówno reguły strukturalne jak i logiczne
- logiczny, w którym reguły strukturalne są wyeliminowane na rzecz logicznych

Typy rachunków sekwentowych:

Podział wg. udziału reguł strukturalnych (eliminowalne/nieeliminowalne)

W obrębie standardowego typu RS rozróżnimy 3 najważniejsze warianty:

- ogólny, w którym występują zarówno reguły strukturalne jak i logiczne
- logiczny, w którym reguły strukturalne są wyeliminowane na rzecz logicznych
- strukturalny, w którym zmniejszony jest udział reguł logicznych na rzecz strukturalnych

Typy rachunków sekwentowych:

Podział wg. udziału reguł strukturalnych (eliminowalne/nieeliminowalne)

W obrębie standardowego typu RS rozróżnimy 3 najważniejsze warianty:

- ogólny, w którym występują zarówno reguły strukturalne jak i logiczne
- logiczny, w którym reguły strukturalne są wyeliminowane na rzecz logicznych
- strukturalny, w którym zmniejszony jest udział reguł logicznych na rzecz strukturalnych

Uwaga: istnieje zależność między alternatywą RS a udziałem reguł strukturalnych; z-system z natury rzeczy minimalizuje udział reguł strukturalnych.

Typy rachunków sekwentowych:

Podział wg. proporcji sekwenty/reguły sekwentowe pozwala wyróżnić typy RS:

Typy rachunków sekwentowych:

Podział wg. proporcji sekwenty/reguły sekwentowe pozwala wyróżnić typy RS:

- przewaga reguł; w szczególności typ jeden sekwent/wiele reguł (RS w stylu Gentzena):

Typy rachunków sekwentowych:

Podział wg. proporcji sekwenty/reguły sekwentowe pozwala wyróżnić typy RS:

- przewaga reguł; w szczególności typ jeden sekwent/wiele reguł (RS w stylu Gentzena):
  - standardowe RS

Typy rachunków sekwentowych:

Podział wg. proporcji sekwenty/reguły sekwentowe pozwala wyróżnić typy RS:

- przewaga reguł; w szczególności typ jeden sekwent/wiele reguł (RS w stylu Gentzena):
  - standardowe RS
  - sekwentowe ND

Typy rachunków sekwentowych:

Podział wg. proporcji sekwenty/reguły sekwentowe pozwala wyróżnić typy RS:

- przewaga reguł; w szczególności typ jeden sekwent/wiele reguł (RS w stylu Gentzena):
  - standardowe RS
  - sekwentowe ND
- przewaga sekwentów; w szczególności typ z regułami tylko strukturalnymi (RS w stylu Hertza i Suszki)

Typy rachunków sekwentowych:

Podział wg. proporcji sekwentów/reguły sekwentowe pozwala wyróżnić typy RS:

- przewaga reguł; w szczególności typ jeden sekwent/wiele reguł (RS w stylu Gentzena):
  - standardowe RS
  - sekwentowe ND
- przewaga sekwentów; w szczególności typ z regułami tylko strukturalnymi (RS w stylu Hertza i Suszki)
- typ mieszany (Bernays, Hermes)

Typy rachunków sekwentowych:

Podsumowując rozróżniamy:

Typy rachunków sekwentowych:

Podsumowując rozróżniamy:

- 1 alternatywy RS – wg. rodzaju argumentów sekwentów

Typy rachunków sekwentowych:

Podsumowując rozróżniamy:

- 1 alternatywy RS – wg. rodzaju argumentów sekwentów
- 2 warianty RS – wg. udziału reguł strukturalnych

Typy rachunków sekwentowych:

Podsumowując rozróżniamy:

- 1 alternatywy RS – wg. rodzaju argumentów sekwentów
- 2 warianty RS – wg. udziału reguł strukturalnych
- 3 typy RS – wg. stosunku sekwentów do reguł sekwentowych

Typy rachunków sekwentowych:

Podsumowując rozróżniamy:

- 1 alternatywy RS – wg. rodzaju argumentów sekwentów
- 2 warianty RS – wg. udziału reguł strukturalnych
- 3 typy RS – wg. stosunku sekwentów do reguł sekwentowych
- 4 Uogólnione RS – budowane na niestandardowych sekwentach (hipersekwenty itp.)

Dlaczego RS jest tak uniwersalnym sposobem formalizacji logik?

Możliwe interpretacje sekwentu:

Dlaczego RS jest tak uniwersalnym sposobem formalizacji logik?

Możliwe interpretacje sekwentu:

- 1 interpretacja sekwentu jako implikacji użyta przez Gentzena dla wykazania równoważności z systemem aksjomatycznym

Dlaczego RS jest tak uniwersalnym sposobem formalizacji logik?

Możliwe interpretacje sekwentu:

- 1 interpretacja sekwentu jako implikacji użyta przez Gentzena dla wykazania równoważności z systemem aksjomatycznym
- 2 interpretacja $\Rightarrow$ jako zależności Δ od założeń; prowadzi do skonstruowania S-systemu DN na bazie RS (Gentzen 1936)

Dlaczego RS jest tak uniwersalnym sposobem formalizacji logik?

Możliwe interpretacje sekwentu:

- 1 interpretacja sekwentu jako implikacji użyta przez Gentzena dla wykazania równoważności z systemem aksjomatycznym
- 2 interpretacja $\Rightarrow$ jako zależności Δ od założeń; prowadzi do skonstruowania S-systemu DN na bazie RS (Gentzen 1936)
- 3 interpretacja $\Rightarrow$ jako symbolu relacji inferencji; prowadzi do skonstruowania F-systemu DN na bazie RS (Gentzen 1934)

Dlaczego RS jest tak uniwersalnym sposobem formalizacji logik?

Możliwe interpretacje sekwentu:

- 1 interpretacja sekwentu jako implikacji użyta przez Gentzena dla wykazania równoważności z systemem aksjomatycznym
- 2 interpretacja $\Rightarrow$ jako zależności Δ od założeń; prowadzi do skonstruowania S-systemu DN na bazie RS (Gentzen 1936)
- 3 interpretacja $\Rightarrow$ jako symbolu relacji inferencji; prowadzi do skonstruowania F-systemu DN na bazie RS (Gentzen 1934)
- 4 interpretacja sekwentu jako koniunkcji z pustym następnikiem; reguły czytane odwrotnie (w terminach falsyfikowalności); drzewo dowodowe staje się formalnym zapisem sprawdzania niewprost

Dlaczego RS jest tak uniwersalnym sposobem formalizacji logik?

Możliwe interpretacje sekwentu:

- 1 interpretacja sekwentu jako implikacji użyta przez Gentzena dla wykazania równoważności z systemem aksjomatycznym
- 2 interpretacja $\Rightarrow$ jako zależności Δ od założeń; prowadzi do skonstruowania S-systemu DN na bazie RS (Gentzen 1936)
- 3 interpretacja $\Rightarrow$ jako symbolu relacji inferencji; prowadzi do skonstruowania F-systemu DN na bazie RS (Gentzen 1934)
- 4 interpretacja sekwentu jako koniunkcji z pustym następnikiem; reguły czytane odwrotnie (w terminach falsyfikowalności); drzewo dowodowe staje się formalnym zapisem sprawdzania niewprost
- 5 interpretacja sekwentu jako alternatywy z pustym poprzednikiem; reguły czytane odwrotnie (w terminach weryfikowalności); drzewo dowodowe staje się formalnym

Dlaczego RS jest tak uniwersalnym sposobem formalizacji logik?

Możliwe interpretacje sekwentu:

- 1 interpretacja sekwentu jako implikacji użyta przez Gentzena dla wykazania równoważności z systemem aksjomatycznym
- 2 interpretacja $\Rightarrow$ jako zależności Δ od założeń; prowadzi do skonstruowania S-systemu DN na bazie RS (Gentzen 1936)
- 3 interpretacja $\Rightarrow$ jako symbolu relacji inferencji; prowadzi do skonstruowania F-systemu DN na bazie RS (Gentzen 1934)
- 4 interpretacja sekwentu jako koniunkcji z pustym następnikiem; reguły czytane odwrotnie (w terminach falsyfikowalności); drzewo dowodowe staje się formalnym zapisem sprawdzania niewprost
- 5 interpretacja sekwentu jako alternatywy z pustym poprzednikiem; reguły czytane odwrotnie (w terminach weryfikowalności); drzewo dowodowe staje się formalnym

RACHUNEK SEKWENTÓW GENTZENA

LK Gentzena (1934) – reguły strukturalne

RACHUNEK SEKWENTÓW GENTZENA

LK Gentzena (1934) – reguły strukturalne

$$(AX) \quad \varphi \Rightarrow \varphi$$

$$(Cut) \quad \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \quad \varphi, \Pi \Rightarrow \Sigma}{\Gamma, \Pi \Rightarrow \Delta, \Sigma}$$

$$(W \Rightarrow) \quad \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta}{\varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

$$(\Rightarrow W) \quad \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi}$$

$$(C \Rightarrow) \quad \frac{\varphi, \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

$$(\Rightarrow C) \quad \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi, \varphi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi}$$

$$(P \Rightarrow) \quad \frac{\Pi, \varphi, \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\Pi, \psi, \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

$$(\Rightarrow P) \quad \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \psi, \varphi, \Pi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi, \psi, \Pi}$$

RACHUNEK SEKWENTÓW GENTZENA

LK Gentzena (1934) – reguły strukturalne

$$(AX) \quad \varphi \Rightarrow \varphi$$

$$(Cut) \quad \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \quad \varphi, \Pi \Rightarrow \Sigma}{\Gamma, \Pi \Rightarrow \Delta, \Sigma}$$

$$(W \Rightarrow) \quad \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta}{\varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

$$(\Rightarrow W) \quad \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi}$$

$$(C \Rightarrow) \quad \frac{\varphi, \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

$$(\Rightarrow C) \quad \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi, \varphi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi}$$

$$(P \Rightarrow) \quad \frac{\Pi, \varphi, \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\Pi, \psi, \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

$$(\Rightarrow P) \quad \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \psi, \varphi, \Pi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi, \psi, \Pi}$$

Uwaga: nazwy reguł: W – weakening, C – contraction, P – permutation.

RACHUNEK SEKWENTÓW GENTZENA

LK Gentzena (1934) – reguły logiczne

RACHUNEK SEKWENTÓW GENTZENA

LK Gentzena (1934) – reguły logiczne

$$(\neg \Rightarrow) \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi}{\neg \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

$$(\Rightarrow \neg) \frac{\varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \neg \varphi}$$

$$(\wedge \Rightarrow) \frac{\varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\varphi \wedge \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

$$(\wedge \Rightarrow) \frac{\psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\varphi \wedge \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

$$(\Rightarrow \wedge) \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \quad \Gamma \Rightarrow \Delta, \psi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \wedge \psi}$$

$$(\vee \Rightarrow) \frac{\varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta \quad \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\varphi \vee \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

$$(\Rightarrow \vee) \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \vee \psi}$$

$$(\Rightarrow \vee) \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \psi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \vee \psi}$$

$$(\rightarrow \Rightarrow) \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \quad \psi, \Pi \Rightarrow \Sigma}{\varphi \rightarrow \psi, \Gamma, \Pi \Rightarrow \Delta, \Sigma}$$

$$(\Rightarrow \rightarrow) \frac{\varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta, \psi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \rightarrow \psi}$$

Rachunek LK Gentzena – reguły:

Przykłady zastosowania reguł:

Rachunek LK Gentzena – reguły:

Przykłady zastosowania reguł:

$$\frac{p \wedge q, q \rightarrow r \Rightarrow \neg q, p \rightarrow r \quad p \wedge q, q \rightarrow r \Rightarrow \neg q, \neg s}{p \wedge q, q \rightarrow r \Rightarrow \neg q, (p \rightarrow r) \wedge \neg s}$$

daje nam przykład zastosowania $(\Rightarrow \wedge)$,

Rachunek LK Gentzena – reguły:

Przykłady zastosowania reguł:

$$\frac{p \wedge q, q \rightarrow r \Rightarrow \neg q, p \rightarrow r \quad p \wedge q, q \rightarrow r \Rightarrow \neg q, \neg s}{p \wedge q, q \rightarrow r \Rightarrow \neg q, (p \rightarrow r) \wedge \neg s}$$

daje nam przykład zastosowania ($\Rightarrow \wedge$),
natomiast:

$$\frac{p \wedge q, q \rightarrow r \Rightarrow \neg q, p \rightarrow r, \neg r \quad p \vee q, q \rightarrow r, q \wedge r \Rightarrow \neg(p \vee r), \neg s}{\neg r \rightarrow p \vee q, p \wedge q, q \rightarrow r, q \rightarrow r, q \wedge r \Rightarrow \neg q, p \rightarrow r, \neg(p \vee r), \neg s}$$

daje przykład zastosowania ($\rightarrow \Rightarrow$).

Rachunek LK Gentzena – reguły:

Elementy reguł sekwentowych:

Rachunek LK Gentzena – reguły:

Elementy reguł sekwentowych:

Formuła, która powstaje w wyniku zastosowania danej reguły logicznej to formuła zasadnicza tego sekwentu.

Rachunek LK Gentzena – reguły:

Elementy reguł sekwentowych:

Formuła, która powstaje w wyniku zastosowania danej reguły logicznej to formuła zasadnicza tego sekwentu.

Formuła bądź formuły, które posłużyły do jej uzyskania, to formuły poboczne sekwentów-przesłanek.

Rachunek LK Gentzena – reguły:

Elementy reguł sekwentowych:

Formuła, która powstaje w wyniku zastosowania danej reguły logicznej to formuła zasadnicza tego sekwentu.

Formuła bądź formuły, które posłużyły do jej uzyskania, to formuły poboczne sekwentów-przesłanek.

Wszystkie pozostałe elementy zbiorów Γ i Δ , to formuły parametryczne (krótko parametry) w zastosowaniu danej reguły.

Rachunek LK Gentzena – reguły:

Elementy reguł sekwentowych:

Formuła, która powstaje w wyniku zastosowania danej reguły logicznej to formuła zasadnicza tego sekwentu.

Formuła bądź formuły, które posłużyły do jej uzyskania, to formuły poboczne sekwentów-przesłanek.

Wszystkie pozostałe elementy zbiorów Γ i Δ , to formuły parametryczne (krótko parametry) w zastosowaniu danej reguły.

W regułach strukturalnych wszystkie wyróżnione w schematach reguł formuły φ, ψ to formuły zasadnicze w zastosowaniu tych reguł.

Rachunek LK Gentzena – dowody:

Dowód sekwentu

Rachunek LK Gentzena – dowody:

Dowód sekwentu

- 1 Każde jednoelementowe drzewo, którego węzeł jest sekwentem aksjomatycznym S jest *dowodem sekwentu* S .

Rachunek LK Gentzena – dowody:

Dowód sekwentu

- 1 Każde jednoelementowe drzewo, którego węzeł jest sekwentem aksjomatycznym S jest *dowodem sekwentu* S .
- 2 Jeżeli $\mathcal{D}$ jest dowodem sekwentu S , to drzewo uzyskane przez dopisanie sekwentu S' poniżej sekwentu S jest dowodem sekwentu S' , pod warunkiem, że S jest podstawieniem przesłanki a S' jest podstawieniem wniosku jednej z reguł jednoprzestankowych.

Rachunek LK Gentzena – dowody:

Dowód sekwentu

- 1 Każde jednoelementowe drzewo, którego węzeł jest sekwentem aksjomatycznym S jest *dowodem sekwentu* S .
- 2 Jeżeli $\mathcal{D}$ jest dowodem sekwentu S , to drzewo uzyskane przez dopisanie sekwentu S' poniżej sekwentu S jest dowodem sekwentu S' , pod warunkiem, że S jest podstawieniem przesłanki a S' jest podstawieniem wniosku jednej z reguł jednoprzestankowych.
- 3 Jeżeli $\mathcal{D}$ jest dowodem sekwentu S a $\mathcal{D}'$ jest dowodem S' , to drzewo uzyskane przez dopisanie sekwentu S'' poniżej sekwentów S i S' jest dowodem sekwentu S'' , pod warunkiem, że S jest podstawieniem lewej przesłanki, S' jest podstawieniem prawej przesłanki, a S'' jest podstawieniem wniosku jednej z reguł dwuprzestankowych.

Rachunek LK Gentzena – dowody:

Dowód sekwentu

- ① Każde jednoelementowe drzewo, którego węzeł jest sekwentem aksjomatycznym S jest *dowodem sekwentu* S .
- ② Jeżeli $\mathcal{D}$ jest dowodem sekwentu S , to drzewo uzyskane przez dopisanie sekwentu S' poniżej sekwentu S jest dowodem sekwentu S' , pod warunkiem, że S jest podstawieniem przesłanki a S' jest podstawieniem wniosku jednej z reguł jednoprzestankowych.
- ③ Jeżeli $\mathcal{D}$ jest dowodem sekwentu S a $\mathcal{D}'$ jest dowodem S' , to drzewo uzyskane przez dopisanie sekwentu S'' poniżej sekwentów S i S' jest dowodem sekwentu S'' , pod warunkiem, że S jest podstawieniem lewej przesłanki, S' jest podstawieniem prawej przesłanki, a S'' jest podstawieniem wniosku jednej z reguł dwuprzestankowych.
- ④ Nic więcej nie jest dowodem sekwentu w RS.

Rachunek LK Gentzena – dowody:

Dowód sekwentu

Rachunek LK Gentzena – dowody:

Dowód sekwentu

To, że sekwent $\Gamma \Rightarrow \Delta$ ma dowód będziemy zaznaczać pisząc $\vdash \Gamma \Rightarrow \Delta$.

Rachunek LK Gentzena – dowody:

Dowód sekwentu

To, że sekwent $\Gamma \Rightarrow \Delta$ ma dowód będziemy zaznaczać pisząc $\vdash \Gamma \Rightarrow \Delta$.

W szczególności dowód sekwentu $\Rightarrow \varphi$, to dowód tezy φ .

Rachunek LK Gentzena – dowody:

Dowód sekwentu

To, że sekwent $\Gamma \Rightarrow \Delta$ ma dowód będziemy zaznaczać pisząc $\vdash \Gamma \Rightarrow \Delta$.

W szczególności dowód sekwentu $\Rightarrow \varphi$, to dowód tezy φ .

Uwaga: Podana definicja dowodu jest indukcyjna, co umożliwia dowody przez indukcję po rozmiarach dowodu.

Rachunek LK Gentzena – dowody:

Sposoby mierzenia rozmiarów dowodu sekwentu:

Rachunek LK Gentzena – dowody:

Sposoby mierzenia rozmiarów dowodu sekwentu:

- długość dowodu

Rachunek LK Gentzena – dowody:

Sposoby mierzenia rozmiarów dowodu sekwentu:

- długość dowodu
- wysokość dowodu (height)

Rachunek LK Gentzena – dowody:

Sposoby mierzenia rozmiarów dowodu sekwentu:

- długość dowodu
- wysokość dowodu (height)
- wielkość dowodu

Rachunek LK Gentzena – dowody:

długość dowodu:

Rachunek LK Gentzena – dowody:

długość dowodu:

- Dowód aksjomatu ma długość 0

Rachunek LK Gentzena – dowody:

długość dowodu:

- Dowód aksjomatu ma długość 0
- jeżeli S został wydedukowany z S' za pomocą reguły 1-przesłankowej, to jeżeli dowód S' ma długość n , to dowód S ma długość $n + 1$

Rachunek LK Gentzena – dowody:

długość dowodu:

- Dowód aksjomatu ma długość 0
- jeżeli S został wydedukowany z S' za pomocą reguły 1-przesłankowej, to jeżeli dowód S' ma długość n , to dowód S ma długość $n + 1$
- jeżeli S został wydedukowany z S' i S'' za pomocą reguły 2-przesłankowej, to jeżeli dowód S' ma długość n a dowód S'' ma długość m , to dowód S ma długość $\text{Max}(n, m) + 1$

Rachunek LK Gentzena – dowody:

długość dowodu:

- Dowód aksjomatu ma długość 0
- jeżeli S został wydedukowany z S' za pomocą reguły 1-przesłankowej, to jeżeli dowód S' ma długość n , to dowód S ma długość $n + 1$
- jeżeli S został wydedukowany z S' i S'' za pomocą reguły 2-przesłankowej, to jeżeli dowód S' ma długość n a dowód S'' ma długość m , to dowód S ma długość $\text{Max}(n, m) + 1$

Niech $\mathcal{D}$ oznacza dowód wtedy długość dowodu oznaczmy przez $|\mathcal{D}|$.

Rachunek LK Gentzena – dowody:

wysokość dowodu

Rachunek LK Gentzena – dowody:

wysokość dowodu

- Dowód aksjomatu ma wysokość 0

Rachunek LK Gentzena – dowody:

wysokość dowodu

- Dowód aksjomatu ma wysokość 0
- jeżeli S został wydedukowany z S' za pomocą logicznej reguły 1-przesłankowej, to jeżeli dowód S' ma wysokość n , to dowód S ma wysokość $n + 1$

Rachunek LK Gentzena – dowody:

wysokość dowodu

- Dowód aksjomatu ma wysokość 0
- jeżeli S został wydedukowany z S' za pomocą logicznej reguły 1-przesłankowej, to jeżeli dowód S' ma wysokość n , to dowód S ma wysokość $n + 1$
- jeżeli S został wydedukowany z S' i S'' za pomocą reguły 2-przesłankowej, to jeżeli dowód S' ma wysokość n a dowód S'' ma wysokość m , to dowód S ma wysokość $\text{Max}(n, m) + 1$

Rachunek LK Gentzena – dowody:

wysokość dowodu

- Dowód aksjomatu ma wysokość 0
- jeżeli S został wydedukowany z S' za pomocą logicznej reguły 1-przesłankowej, to jeżeli dowód S' ma wysokość n , to dowód S ma wysokość $n + 1$
- jeżeli S został wydedukowany z S' i S'' za pomocą reguły 2-przesłankowej, to jeżeli dowód S' ma wysokość n a dowód S'' ma wysokość m , to dowód S ma wysokość $\text{Max}(n, m) + 1$

Jeżeli $\Gamma \Rightarrow \Delta$ ma dowód wysokości n , to będziemy to czasami zaznaczać pisząc $\Gamma \Rightarrow_n \Delta$.

Rachunek LK Gentzena – dowody:

wielkość dowodu

Rachunek LK Gentzena – dowody:

wielkość dowodu

- Dowód aksjomatu ma wielkość 0

Rachunek LK Gentzena – dowody:

wielkość dowodu

- Dowód aksjomatu ma wielkość 0
- jeżeli S został wydedukowany z S' za pomocą logicznej reguły 1-przesłankowej, to jeżeli dowód S' ma wielkość n , to dowód S ma wielkość $n + 1$

Rachunek LK Gentzena – dowody:

wielkość dowodu

- Dowód aksjomatu ma wielkość 0
- jeżeli S został wydedukowany z S' za pomocą logicznej reguły 1-przesłankowej, to jeżeli dowód S' ma wielkość n , to dowód S ma wielkość $n + 1$
- jeżeli S został wydedukowany z S' i S'' za pomocą reguły 2-przesłankowej, to jeżeli dowód S' ma wielkość n a dowód S'' ma wielkość m , to dowód S ma wielkość $n + m + 1$

Rachunek LK Gentzena – dowody:

wielkość dowodu

- Dowód aksjomatu ma wielkość 0
- jeżeli S został wydedukowany z S' za pomocą logicznej reguły 1-przesłankowej, to jeżeli dowód S' ma wielkość n , to dowód S ma wielkość $n + 1$
- jeżeli S został wydedukowany z S' i S'' za pomocą reguły 2-przesłankowej, to jeżeli dowód S' ma wielkość n a dowód S'' ma wielkość m , to dowód S ma wielkość $n + m + 1$

Niech $\mathcal{D}$ oznacza dowód wtedy wielkość dowodu oznaczmy przez $\|\mathcal{D}\|$.

Rachunek LK Gentzena – dowody:

Dowód sekwentu – przykład:

Rachunek LK Gentzena – dowody:

Dowód sekwentu – przykład:

$$\begin{array}{c}
 \begin{array}{c}
 p \Rightarrow p \\
 \hline
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{c}
 (\rightarrow \Rightarrow) \frac{p \Rightarrow p \quad q \Rightarrow q}{p \rightarrow q, p \Rightarrow q} \\
 \hline
 q \rightarrow r, p \rightarrow q, p \Rightarrow r
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{c}
 r \Rightarrow r \\
 \hline
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{c}
 (\rightarrow \Rightarrow) \\
 \hline
 \end{array}
 \\
 \hline
 \begin{array}{c}
 p \rightarrow (q \rightarrow r), p, p \rightarrow q, p \Rightarrow r \\
 \hline
 p, p \rightarrow (q \rightarrow r), p \rightarrow q, p \Rightarrow r \\
 \hline
 p, p \rightarrow (q \rightarrow r), p, p \rightarrow q \Rightarrow r \\
 \hline
 p, p, p \rightarrow (q \rightarrow r), p \rightarrow q \Rightarrow r \\
 \hline
 p, p \rightarrow (q \rightarrow r), p \rightarrow q \Rightarrow r \\
 \hline
 p \rightarrow (q \rightarrow r), p \rightarrow q \Rightarrow p \rightarrow r \\
 \hline
 p \rightarrow q, p \rightarrow (q \rightarrow r) \Rightarrow p \rightarrow r \\
 \hline
 p \rightarrow (q \rightarrow r) \Rightarrow (p \rightarrow q) \rightarrow (p \rightarrow r) \\
 \hline
 \Rightarrow (p \rightarrow (q \rightarrow r)) \rightarrow ((p \rightarrow q) \rightarrow (p \rightarrow r))
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{c}
 (P \Rightarrow) \\
 (P \Rightarrow) \\
 (P \Rightarrow) \\
 (C \Rightarrow) \\
 (\Rightarrow \rightarrow) \\
 (P \Rightarrow) \\
 (\Rightarrow \rightarrow) \\
 (\Rightarrow \rightarrow)
 \end{array}
 \end{array}$$

Rachunek LK Gentzena – dowody:

Dowód sekwentu – przykład z uproszczeniami:

Rachunek LK Gentzena – dowody:

Dowód sekwentu – przykład z uproszczeniami:

$$\begin{array}{c}
 p \Rightarrow p \\
 \hline
 \frac{(\rightarrow \Rightarrow) \frac{p \Rightarrow p \quad q \Rightarrow q}{p \rightarrow q, p \Rightarrow q} \quad r \Rightarrow r}{q \rightarrow r, p \rightarrow q, p \Rightarrow r} (\rightarrow \Rightarrow)}{p \rightarrow (q \rightarrow r), p, p \rightarrow q, p \Rightarrow r} (\rightarrow \Rightarrow)}{p \rightarrow (q \rightarrow r), p \rightarrow q \Rightarrow p \rightarrow r} (\Rightarrow \rightarrow)}{p \rightarrow (q \rightarrow r) \Rightarrow (p \rightarrow q) \rightarrow (p \rightarrow r)} (\Rightarrow \rightarrow)}{\Rightarrow (p \rightarrow (q \rightarrow r)) \rightarrow ((p \rightarrow q) \rightarrow (p \rightarrow r))} (\Rightarrow \rightarrow)}
 \end{array}$$

Rachunek LK Gentzena

Adekwatność LK-KRZ

Gentzen udowodnił adekwatność LK syntaktycznie wykazując jego równoważność z H-**KRZ**

Rachunek LK Gentzena

Adekwatność LK-KRZ

Gentzen udowodnił adekwatność LK syntaktycznie wykazując jego równoważność z H-KRZ

Twierdzenie1: $\vdash_H \varphi$ wtw $\vdash \Rightarrow \varphi$

Rachunek LK Gentzena

Adekwatność LK-KRZ

Gentzen udowodnił adekwatność LK syntaktycznie wykazując jego równoważność z H-KRZ

Twierdzenie1: $\vdash_H \varphi$ wtw $\vdash \Rightarrow \varphi$

Udowodnimy jedną z implikacji składających się na powyższe twierdzenie:

Rachunek LK Gentzena

Adekwatność LK-KRZ

Gentzen udowodnił adekwatność LK syntaktycznie wykazując jego równoważność z H-KRZ

Twierdzenie1: $\vdash_H \varphi$ wtw $\vdash \Rightarrow \varphi$

Udowodnimy jedną z implikacji składających się na powyższe twierdzenie:

Lemat2: Jeżeli $\vdash_H \varphi$, to $\vdash \Rightarrow \varphi$

Rachunek LK Gentzena

Adekwatność LK-KRZ

Gentzen udowodnił adekwatność LK syntaktycznie wykazując jego równoważność z H-KRZ

Twierdzenie1: $\vdash_H \varphi$ wtw $\vdash \Rightarrow \varphi$

Udowodnimy jedną z implikacji składających się na powyższe twierdzenie:

Lemat2: Jeżeli $\vdash_H \varphi$, to $\vdash \Rightarrow \varphi$

Dowód lematu2 wymaga skonstruowania w LK schematów dowodów wszystkich aksjomatów oraz wykazania, że każde zastosowanie MP w dowodzie w H daje się odtworzyć w LK.

Adekwatność LK-KRZ

Adekwatność LK-KRZ

Przypomnijmy inwariantną aksjomatykę **KRZ** z regułą MP jako jedyną regułą inferencji:

Adekwatność LK-KRZ

Adekwatność LK-KRZ

Przypomnijmy inwariantną aksjomatykę **KRZ** z regułą MP jako jedyną regułą inferencji:

- 1 $\varphi \rightarrow (\psi \rightarrow \varphi)$
- 2 $(\varphi \rightarrow (\psi \rightarrow \chi)) \rightarrow ((\varphi \rightarrow \psi) \rightarrow (\varphi \rightarrow \chi))$
- 3 $\varphi \wedge \psi \rightarrow \varphi$
- 4 $\varphi \wedge \psi \rightarrow \psi$
- 5 $\varphi \rightarrow (\psi \rightarrow \varphi \wedge \psi)$
- 6 $\varphi \rightarrow \varphi \vee \psi$
- 7 $\psi \rightarrow \varphi \vee \psi$
- 8 $(\varphi \rightarrow \chi) \rightarrow ((\psi \rightarrow \chi) \rightarrow (\varphi \vee \psi \rightarrow \chi))$
- 9 $(\neg\varphi \rightarrow \neg\psi) \rightarrow (\psi \rightarrow \varphi)$

Adekwatność LK-KRZ

Schemat dowodu dla aksjomatu 8.

Adekwatność LK-KRZ

Schemat dowodu dla aksjomatu 8.

$$\begin{array}{c}
 (\rightarrow \Rightarrow) \frac{\varphi \Rightarrow \varphi \quad \chi \Rightarrow \chi}{\varphi \rightarrow \chi, \varphi \Rightarrow \chi} \quad \frac{\psi \Rightarrow \psi \quad \chi \Rightarrow \chi}{\psi \rightarrow \chi, \psi \Rightarrow \chi} (\rightarrow \Rightarrow) \\
 (W \Rightarrow) \frac{\varphi, \psi \rightarrow \chi, \varphi \rightarrow \chi \Rightarrow \chi}{\varphi, \psi \rightarrow \chi, \varphi \rightarrow \chi \Rightarrow \chi} \quad \frac{\psi, \psi \rightarrow \chi, \varphi \rightarrow \chi \Rightarrow \chi}{\psi, \psi \rightarrow \chi, \varphi \rightarrow \chi \Rightarrow \chi} (\Rightarrow W) \\
 (\vee \Rightarrow) \frac{\varphi \vee \psi, \psi \rightarrow \chi, \varphi \rightarrow \chi \Rightarrow \chi}{\psi \rightarrow \chi, \varphi \rightarrow \chi \Rightarrow \varphi \vee \psi \rightarrow \chi} \\
 (\Rightarrow \rightarrow) \frac{\varphi \rightarrow \chi \Rightarrow (\psi \rightarrow \chi) \rightarrow (\varphi \vee \psi \rightarrow \chi)}{\Rightarrow (\varphi \rightarrow \chi) \rightarrow ((\psi \rightarrow \chi) \rightarrow (\varphi \vee \psi \rightarrow \chi))}
 \end{array}$$

Adekwatność LK-KRZ

Schemat zastosowania MP w LK.

Adekwatność LK-KRZ

Schemat zastosowania MP w LK.

$$\frac{\mathcal{D}_2 \quad \Rightarrow \varphi}{\Rightarrow \varphi} \quad \frac{\mathcal{D}_1 \quad \Rightarrow \varphi \rightarrow \psi \quad \frac{\varphi \Rightarrow \varphi \quad \psi \Rightarrow \psi}{\varphi \rightarrow \psi, \varphi \Rightarrow \psi} (\rightarrow \Rightarrow)}{\Rightarrow \psi} (\text{Cut})$$

gdzie $\mathcal{D}_1$ i $\mathcal{D}_2$ to symulacje (w LK) dowodów w H obu tez stanowiących przesłanki zastosowania MP.

Adekwatność LK-KRZ

Przekładalność sekwentów

Adekwatność LK-KRZ

Przekładalność sekwentów

Aby udowodnić implikację w drugą stronę musiał jednak Gentzen dokonać jakiejś formy przekładu sekwentów na uboższy język aksjomatycznej formalizacji.

Adekwatność LK-KRZ

Przekładalność sekwentów

Aby udowodnić implikację w drugą stronę musiał jednak Gentzen dokonać jakiejś formy przekładu sekwentów na uboższy język aksjomatycznej formalizacji.

- Dowolny sekwent o postaci $\varphi_1, \dots, \varphi_i \Rightarrow \psi_1, \dots, \psi_k$ z $i > 0, k > 0$ należy zinterpretować jako formułę postaci $\varphi_1 \wedge \dots \wedge \varphi_i \rightarrow \psi_1 \vee \dots \vee \psi_k$.

Adekwatność LK-KRZ

Przekładalność sekwentów

Aby udowodnić implikację w drugą stronę musiał jednak Gentzen dokonać jakiejś formy przekładu sekwentów na uboższy język aksjomatycznej formalizacji.

- Dowolny sekwent o postaci $\varphi_1, \dots, \varphi_i \Rightarrow \psi_1, \dots, \psi_k$ z $i > 0, k > 0$ należy zinterpretować jako formułę postaci $\varphi_1 \wedge \dots \wedge \varphi_i \rightarrow \psi_1 \vee \dots \vee \psi_k$.
- W przypadku $i = 1$ lub $k = 1$ mamy do czynienia ze zredukowaną (jednoelementową) koniunkcją lub alternatywą.

Adekwatność LK-KRZ

Przekładalność sekwentów

Aby udowodnić implikację w drugą stronę musiał jednak Gentzen dokonać jakiejś formy przekładu sekwentów na uboższy język aksjomatycznej formalizacji.

- Dowolny sekwent o postaci $\varphi_1, \dots, \varphi_i \Rightarrow \psi_1, \dots, \psi_k$ z $i > 0, k > 0$ należy zinterpretować jako formułę postaci $\varphi_1 \wedge \dots \wedge \varphi_i \rightarrow \psi_1 \vee \dots \vee \psi_k$.
- W przypadku $i = 1$ lub $k = 1$ mamy do czynienia ze zredukowaną (jednoelementową) koniunkcją lub alternatywą.
- Pusty poprzednik sekwentu interpretujemy jako $\top$ natomiast pusty następnik jako $\perp$.

Adekwatność LK-KRZ

Przykłady interpretacji sekwentów:

Adekwatność LK-KRZ

Przykłady interpretacji sekwentów:

- $\Rightarrow \psi_1, \dots, \psi_k$ interpretujemy jako $\top \rightarrow \psi_1 \vee \dots \vee \psi_k$ (lub – prościej – jako $\psi_1 \vee \dots \vee \psi_k$)

Adekwatność LK-KRZ

Przykłady interpretacji sekwentów:

- $\Rightarrow \psi_1, \dots, \psi_k$ interpretujemy jako $\top \rightarrow \psi_1 \vee \dots \vee \psi_k$ (lub – prościej – jako $\psi_1 \vee \dots \vee \psi_k$)
- $\varphi_1, \dots, \varphi_i \Rightarrow$ jako $\varphi_1 \wedge \dots \wedge \varphi_i \rightarrow \perp$ (lub – w myśl definicji negacji – jako $\neg(\varphi_1 \wedge \dots \wedge \varphi_i)$).

Adekwatność LK-KRZ

Przykłady interpretacji sekwentów:

- $\Rightarrow \psi_1, \dots, \psi_k$ interpretujemy jako $\top \rightarrow \psi_1 \vee \dots \vee \psi_k$ (lub – prościej – jako $\psi_1 \vee \dots \vee \psi_k$)
- $\varphi_1, \dots, \varphi_i \Rightarrow$ jako $\varphi_1 \wedge \dots \wedge \varphi_i \rightarrow \perp$ (lub – w myśl definicji negacji – jako $\neg(\varphi_1 \wedge \dots \wedge \varphi_i)$).
- Sekwent z pustym poprzednikiem i następnikiem oznacza po prostu $\perp$, gdyż $\top \rightarrow \perp \leftrightarrow \neg\top \vee \perp \leftrightarrow \perp \vee \perp \leftrightarrow \perp$.

Adekwatność LK-KRZ

Przykłady interpretacji sekwentów:

- $\Rightarrow \psi_1, \dots, \psi_k$ interpretujemy jako $\top \rightarrow \psi_1 \vee \dots \vee \psi_k$ (lub – prościej – jako $\psi_1 \vee \dots \vee \psi_k$)
- $\varphi_1, \dots, \varphi_i \Rightarrow$ jako $\varphi_1 \wedge \dots \wedge \varphi_i \rightarrow \perp$ (lub – w myśl definicji negacji – jako $\neg(\varphi_1 \wedge \dots \wedge \varphi_i)$).
- Sekwent z pustym poprzednikiem i następnikiem oznacza po prostu $\perp$, gdyż $\top \rightarrow \perp \leftrightarrow \neg\top \vee \perp \leftrightarrow \perp \vee \perp \leftrightarrow \perp$.

Dla wykazania, że $\vdash \Rightarrow \varphi$ implikuje $\vdash_H \varphi$ Gentzen udowodnił, że przekład każdej reguły LK daje nam regułę dowiedlną w systemie aksjomatycznym. – dla chętnych.

Adekwatność LK-KRZ

Semantyczne przystosowanie:

Poszerzenie semantyki na sekweny:

Adekwatność LK-KRZ

Semantyczne przystosowanie:

Poszerzenie semantyki na sekwenty:

Spełnianie:

$\mathfrak{M} \models \Gamma \Rightarrow \Delta$ wtw przynajmniej jedna formuła w poprzedniku jest fałszywa lub przynajmniej jedna w następniku jest prawdziwa.

Adekwatność LK-KRZ

Semantyczne przystosowanie:

Poszerzenie semantyki na sekweny:

Spełnianie:

$\mathfrak{M} \models \Gamma \Rightarrow \Delta$ wtw przynajmniej jedna formuła w poprzedniku jest fałszywa lub przynajmniej jedna w następniku jest prawdziwa.

Falsyfikacja:

$\mathfrak{M} \not\models \Gamma \Rightarrow \Delta$ wtw każda formuła w poprzedniku jest prawdziwa a każda w następniku jest fałszywa.

Adekwatność LK-KRZ

Semantyczne przystosowanie:

Poszerzenie semantyki na sekwenty:

Spełnianie:

$\mathfrak{M} \models \Gamma \Rightarrow \Delta$ wtw przynajmniej jedna formuła w poprzedniku jest fałszywa lub przynajmniej jedna w następniku jest prawdziwa.

Falsyfikacja:

$\mathfrak{M} \not\models \Gamma \Rightarrow \Delta$ wtw każda formuła w poprzedniku jest prawdziwa a każda w następniku jest fałszywa.

Tautologiczność:

$\models \Gamma \Rightarrow \Delta$ wtw $\forall \mathfrak{M}, \mathfrak{M} \models \Gamma \Rightarrow \Delta$

Adekwatność LK-KRZ

Semantyczne przystosowanie:

Przy zadanej wyżej interpretacji możemy wykazać:

Lemat3: Każda reguła LK jest niezawodna

Adekwatność LK-KRZ

Semantyczne przystosowanie:

Przy zadanej wyżej interpretacji możemy wykazać:

Lemat3: Każda reguła LK jest niezawodna

Należy pokazać, że jeżeli przesłanki reguły są tautologiczne, to wniosek też.

Adekwatność LK-KRZ

Semantyczne przystosowanie – przykład:

Przypadek ($\rightarrow \Rightarrow$):

Adekwatność LK-KRZ

Semantyczne przystosowanie – przykład:

Przypadek ($\rightarrow \Rightarrow$):

Założmy, że $\models \Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi$ i $\models \psi, \Pi \Rightarrow \Sigma$ ale
 $\not\models \varphi \rightarrow \psi, \Gamma, \Pi \Rightarrow \Delta, \Sigma$.

Adekwatność LK-KRZ

Semantyczne przystosowanie – przykład:

Przypadek ($\rightarrow \Rightarrow$):

Założmy, że $\models \Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi$ i $\models \psi, \Pi \Rightarrow \Sigma$ ale

$\not\models \varphi \rightarrow \psi, \Gamma, \Pi \Rightarrow \Delta, \Sigma$.

Zatem w pewnym modelu $\mathfrak{M}$ zarówno $\varphi \rightarrow \psi$ jak i wszystkie elementy Γ i Π są spełnione natomiast wszystkie elementy Δ i Σ są tam fałszywe.

Adekwatność LK-KRZ

Semantyczne przystosowanie – przykład:

Przypadek ($\rightarrow \Rightarrow$):

Założmy, że $\models \Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi$ i $\models \psi, \Pi \Rightarrow \Sigma$ ale
 $\not\models \varphi \rightarrow \psi, \Gamma, \Pi \Rightarrow \Delta, \Sigma$.

Zatem w pewnym modelu $\mathfrak{M}$ zarówno $\varphi \rightarrow \psi$ jak i wszystkie elementy Γ i Π są spełnione natomiast wszystkie elementy Δ i Σ są tam fałszywe.

Skoro $\mathfrak{M} \models \varphi \rightarrow \psi$, to $\mathfrak{M} \not\models \varphi$ lub $\mathfrak{M} \models \psi$. Oba przypadki prowadzą do sprzeczności; przy pierwszym lewa, a przy drugim prawa przesłanka byłaby sfalsyfikowana w $\mathfrak{M}$.

Adekwatność LK-KRZ

Semantyczne przystosowanie:

Twierdzenie4: Jeżeli $\vdash \Gamma \Rightarrow \Delta$, to $\models \Gamma \Rightarrow \Delta$

Adekwatność LK-KRZ

Semantyczne przystosowanie:

Twierdzenie4: Jeżeli $\vdash \Gamma \Rightarrow \Delta$, to $\models \Gamma \Rightarrow \Delta$

Dowód przez indukcję po długości dowodu $\Gamma \Rightarrow \Delta$. Dowód bazy jest oczywisty, gdyż każdy jednoelementowy dowód to sekwent aksjomatyczny, który jest tautologią. Pokazujemy, że dowód sekwentu $\Gamma \Rightarrow \Delta$ o długości n jest dowodem tautologii przy założeniu, że każdy dowód krótszy spełnia ten warunek. Ponieważ dowód każdej z przesłanek sekwentu $\Gamma \Rightarrow \Delta$ ma długość mniejszą od n , więc przesłanki podpadają pod założenie indukcyjne i są sekwentami tautologicznymi. Zgodnie z poprzednim lematem każda reguła LK jest niezawodna, więc wydedukowany sekwent też jest tautologiczny.

Rachunek LK Gentzena

Dwa Lematy pomocnicze:

Lemat5: Dla dowolnego sekwentu $\Gamma \Rightarrow \Delta$, z

$\Gamma = \varphi_1, \dots, \varphi_i, \Delta = \psi_1, \dots, \psi_k, i, k > 0$ podane niżej 4 formy są równoważne:

Rachunek LK Gentzena

Dwa Lematy pomocnicze:

Lemat5: Dla dowolnego sekwentu $\Gamma \Rightarrow \Delta$, z

$\Gamma = \varphi_1, \dots, \varphi_i, \Delta = \psi_1, \dots, \psi_k, i, k > 0$ podane niżej 4 formy są równoważne:

- 1 $\vdash \varphi_1, \dots, \varphi_i \Rightarrow \psi_1, \dots, \psi_k$
- 2 $\vdash \varphi_1, \dots, \varphi_i, \neg\psi_1, \dots, \neg\psi_k \Rightarrow$
- 3 $\vdash \Rightarrow \neg\varphi_1, \dots, \neg\varphi_i, \psi_1, \dots, \psi_k$
- 4 $\vdash \varphi_1 \wedge \dots \wedge \varphi_i \Rightarrow \psi_1 \vee \dots \vee \psi_k$

Rachunek LK Gentzena

Dwa Lematy pomocnicze:

Lemat5: Dla dowolnego sekwentu $\Gamma \Rightarrow \Delta$, z

$\Gamma = \varphi_1, \dots, \varphi_i, \Delta = \psi_1, \dots, \psi_k, i, k > 0$ podane niżej 4 formy są równoważne:

- ① $\vdash \varphi_1, \dots, \varphi_i \Rightarrow \psi_1, \dots, \psi_k$
- ② $\vdash \varphi_1, \dots, \varphi_i, \neg\psi_1, \dots, \neg\psi_k \Rightarrow$
- ③ $\vdash \Rightarrow \neg\varphi_1, \dots, \neg\varphi_i, \psi_1, \dots, \psi_k$
- ④ $\vdash \varphi_1 \wedge \dots \wedge \varphi_i \Rightarrow \psi_1 \vee \dots \vee \psi_k$

Lemat6: Dla dowolnego sekwentu $\varphi_1, \dots, \varphi_i \Rightarrow \psi, i > 0$ podane niżej 3 formy są równoważne:

Rachunek LK Gentzena

Dwa Lematy pomocnicze:

Lemat5: Dla dowolnego sekwentu $\Gamma \Rightarrow \Delta$, z

$\Gamma = \varphi_1, \dots, \varphi_i, \Delta = \psi_1, \dots, \psi_k, i, k > 0$ podane niżej 4 formy są równoważne:

- 1 $\vdash \varphi_1, \dots, \varphi_i \Rightarrow \psi_1, \dots, \psi_k$
- 2 $\vdash \varphi_1, \dots, \varphi_i, \neg\psi_1, \dots, \neg\psi_k \Rightarrow$
- 3 $\vdash \Rightarrow \neg\varphi_1, \dots, \neg\varphi_i, \psi_1, \dots, \psi_k$
- 4 $\vdash \varphi_1 \wedge \dots \wedge \varphi_i \Rightarrow \psi_1 \vee \dots \vee \psi_k$

Lemat6: Dla dowolnego sekwentu $\varphi_1, \dots, \varphi_i \Rightarrow \psi, i > 0$ podane niżej 3 formy są równoważne:

- 1 $\vdash \varphi_1, \dots, \varphi_i \Rightarrow \psi$
- 2 $\vdash \Rightarrow \varphi_1 \rightarrow (\varphi_2 \rightarrow \dots (\varphi_i \rightarrow \psi) \dots)$
- 3 $\vdash \Rightarrow \varphi_1 \wedge \dots \wedge \varphi_i \rightarrow \psi$

Dwa Lematy pomocnicze:

Dowód Lematu 5:

Dwa Lematy pomocnicze:

Dowód Lematu 5:

1. $\implies$ 2. Z 1. przez k zastosowań $(\neg \implies)$ otrzymujemy $\vdash \neg\psi_1, \dots, \neg\psi_k, \varphi_1, \dots, \varphi_i, \implies$, skąd przez wielokrotną permutację mamy 2.

Dwa Lematy pomocnicze:

Dowód Lematu 5:

1. $\implies$ 2. Z 1. przez k zastosowań ($\neg \implies$) otrzymujemy $\vdash \neg\psi_1, \dots, \neg\psi_k, \varphi_1, \dots, \varphi_i, \implies$, skąd przez wielokrotną permutację mamy 2.
2. $\implies$ 1. Po pierwsze zauważ, że dla każdego $i \leq k$ przez obie reguły dla $\neg$ otrzymujemy $\vdash \neg\neg\psi_i \implies \psi_i$. Z 2. przez wielokrotną permutację mamy $\vdash \neg\psi_1, \dots, \neg\psi_k, \varphi_1, \dots, \varphi_i, \implies$, skąd przez ($\implies \neg$) otrzymujemy $\vdash \neg\psi_2, \dots, \neg\psi_k, \varphi_1, \dots, \varphi_i, \implies \neg\neg\psi_1$. Stosując (*Cut*) na $\vdash \neg\neg\psi_1 \implies \psi_1$ otrzymujemy $\vdash \neg\psi_2, \dots, \neg\psi_k, \varphi_1, \dots, \varphi_i, \implies \psi_1$. Powtarzamy tę dedukcję $k - 1$ razy aż do otrzymania 1.

Dwa Lematy pomocnicze:

Dowód Lematu 5:

1. $\implies$ 2. Z 1. przez k zastosowań ($\neg \implies$) otrzymujemy $\vdash \neg\psi_1, \dots, \neg\psi_k, \varphi_1, \dots, \varphi_i, \implies$, skąd przez wielokrotną permutację mamy 2.
2. $\implies$ 1. Po pierwsze zauważ, że dla każdego $i \leq k$ przez obie reguły dla $\neg$ otrzymujemy $\vdash \neg\neg\psi_i \implies \psi_i$. Z 2. przez wielokrotną permutację mamy $\vdash \neg\psi_1, \dots, \neg\psi_k, \varphi_1, \dots, \varphi_i, \implies$, skąd przez ($\implies \neg$) otrzymujemy $\vdash \neg\psi_2, \dots, \neg\psi_k, \varphi_1, \dots, \varphi_i, \implies \neg\neg\psi_1$. Stosując (*Cut*) na $\vdash \neg\neg\psi_1 \implies \psi_1$ otrzymujemy $\vdash \neg\psi_2, \dots, \neg\psi_k, \varphi_1, \dots, \varphi_i, \implies \psi_1$. Powtarzamy tę dedukcję $k - 1$ razy aż do otrzymania 1.
1. $\iff$ 3. analogicznie

Dwa Lematy pomocnicze:

Dowód Lematu 5:

Dwa Lematy pomocnicze:

Dowód Lematu 5:

1. $\implies$ 4. Wykonujemy następującą dedukcję:

Dwa Lematy pomocnicze:

Dowód Lematu 5:

1. $\implies$ 4. Wykonujemy następującą dedukcję:

$$\begin{array}{c}
 \frac{\varphi_1, \dots, \varphi_i \Rightarrow \psi_1, \dots, \psi_k}{\varphi_1 \wedge \varphi_2, \varphi_2, \dots, \varphi_i \Rightarrow \psi_1, \dots, \psi_k} (\wedge \Rightarrow) \\
 \frac{\varphi_2, \varphi_1 \wedge \varphi_2, \varphi_3, \dots, \varphi_i \Rightarrow \psi_1, \dots, \psi_k}{\varphi_1 \wedge \varphi_2, \varphi_1 \wedge \varphi_2, \varphi_3, \dots, \varphi_i \Rightarrow \psi_1, \dots, \psi_k} (P \Rightarrow) \\
 \frac{\varphi_1 \wedge \varphi_2, \varphi_1 \wedge \varphi_2, \varphi_3, \dots, \varphi_i \Rightarrow \psi_1, \dots, \psi_k}{\varphi_1 \wedge \varphi_2, \varphi_3, \dots, \varphi_i \Rightarrow \psi_1, \dots, \psi_k} (\wedge \Rightarrow) \\
 \frac{\varphi_1 \wedge \varphi_2, \varphi_3, \dots, \varphi_i \Rightarrow \psi_1, \dots, \psi_k}{\varphi_1 \wedge \varphi_2, \varphi_3, \dots, \varphi_i \Rightarrow \psi_1, \dots, \psi_k} (C \Rightarrow \rightarrow)
 \end{array}$$

Dwa Lematy pomocnicze:

Dowód Lematu 5:

1. $\implies$ 4. Wykonujemy następującą dedukcję:

$$\frac{\frac{\frac{\varphi_1, \dots, \varphi_i \Rightarrow \psi_1, \dots, \psi_k}{\varphi_1 \wedge \varphi_2, \varphi_2, \dots, \varphi_i \Rightarrow \psi_1, \dots, \psi_k} (\wedge \Rightarrow)}{\varphi_2, \varphi_1 \wedge \varphi_2, \varphi_3, \dots, \varphi_i \Rightarrow \psi_1, \dots, \psi_k} (P \Rightarrow)}{\frac{\varphi_1 \wedge \varphi_2, \varphi_1 \wedge \varphi_2, \varphi_3, \dots, \varphi_i \Rightarrow \psi_1, \dots, \psi_k}{\varphi_1 \wedge \varphi_2, \varphi_3, \dots, \varphi_i \Rightarrow \psi_1, \dots, \psi_k} (\wedge \Rightarrow)} (C \Rightarrow \rightarrow)$$

Powtarzamy tę dedukcję tak długo aż otrzymamy $\varphi_1 \wedge, \dots, \wedge \varphi_i \Rightarrow \psi_1, \dots, \psi_k$, następnie przeprowadzamy analogiczną dedukcję z wykorzystaniem $(\Rightarrow \vee)$, $(\Rightarrow P)$ i $(\Rightarrow C)$ na następniku aż otrzymamy 4.

Dwa Lematy pomocnicze:

Dowód Lematu 5:

Dwa Lematy pomocnicze:

Dowód Lematu 5:

4. $\implies$ 1. Odnotujmy wpierw, że dla $k \geq 2$ zachodzi
 $\vdash \psi_1 \vee \dots \vee \psi_k \implies \psi_1, \dots, \psi_k$, oto początek dowodu:

Dwa Lematy pomocnicze:

Dowód Lematu 5:

4. $\implies$ 1. Odnotujmy wpierw, że dla $k \geq 2$ zachodzi
 $\vdash \psi_1 \vee \dots \vee \psi_k \implies \psi_1, \dots, \psi_k$, oto początek dowodu:

$$\begin{array}{c}
 (\implies W) \frac{\psi_1 \implies \psi_1}{\psi_1 \implies \psi_1, \psi_2} \quad \frac{\psi_2 \implies \psi_2}{\psi_2 \implies \psi_1, \psi_2} \\
 (\vee \implies) \frac{\psi_1 \implies \psi_1, \psi_2 \quad \psi_2 \implies \psi_1, \psi_2}{\psi_1 \vee \psi_2 \implies \psi_1, \psi_2} \\
 (\implies W) \frac{\psi_1 \vee \psi_2 \implies \psi_1, \psi_2}{\psi_1 \vee \psi_2 \implies \psi_1, \psi_2, \psi_3} \quad \frac{\psi_3 \implies \psi_3}{\psi_3 \implies \psi_1, \psi_2, \psi_3} \quad (\implies W), (\implies P) \\
 (\vee \implies) \frac{\psi_1 \vee \psi_2 \implies \psi_1, \psi_2, \psi_3 \quad \psi_3 \implies \psi_1, \psi_2, \psi_3}{\psi_1 \vee \psi_2 \vee \psi_3 \implies \psi_1, \psi_2, \psi_3}
 \end{array}$$

Dwa Lematy pomocnicze:

Dowód Lematu 5:

4. $\implies$ 1. Odnotujmy wpierw, że dla $k \geq 2$ zachodzi
 $\vdash \psi_1 \vee \dots \vee \psi_k \implies \psi_1, \dots, \psi_k$, oto początek dowodu:

$$\begin{array}{c}
 (\implies W) \frac{\psi_1 \implies \psi_1}{\psi_1 \implies \psi_1, \psi_2} \quad \frac{\psi_2 \implies \psi_2}{\psi_2 \implies \psi_1, \psi_2} \\
 (\vee \implies) \frac{\psi_1 \implies \psi_1, \psi_2 \quad \psi_2 \implies \psi_1, \psi_2}{\psi_1 \vee \psi_2 \implies \psi_1, \psi_2} \\
 (\implies W) \frac{\psi_1 \vee \psi_2 \implies \psi_1, \psi_2}{\psi_1 \vee \psi_2 \implies \psi_1, \psi_2, \psi_3} \quad \frac{\psi_3 \implies \psi_3}{\psi_3 \implies \psi_1, \psi_2, \psi_3} \quad (\implies W), (\implies P) \\
 (\vee \implies) \frac{\psi_1 \vee \psi_2 \implies \psi_1, \psi_2, \psi_3 \quad \psi_3 \implies \psi_1, \psi_2, \psi_3}{\psi_1 \vee \psi_2 \vee \psi_3 \implies \psi_1, \psi_2, \psi_3}
 \end{array}$$

Analogicznie, dla $i \geq 2$ udowadniamy, że zachodzi

$\vdash \varphi_1, \dots, \varphi_i \implies \varphi_1 \wedge \dots \wedge \varphi_i$. stosując dwa razy (*Cut*) do 4. i do otrzymanych sekwentów otrzymujemy 1.

Dwa Lematy pomocnicze:

Dowód Lematu 6:

Dwa Lematy pomocnicze:

Dowód Lematu 6:

1. $\implies$ 2. Z 1. za pomocą $(P \Rightarrow)$ otrzymujemy $\vdash \varphi_i, \dots, \varphi_1 \Rightarrow \psi$, skąd przez i -krotne zastosowanie $(\Rightarrow \rightarrow)$ otrzymujemy 2.

Dwa Lematy pomocnicze:

Dowód Lematu 6:

1. $\implies$ 2. Z 1. za pomocą $(P \implies)$ otrzymujemy $\vdash \varphi_i, \dots, \varphi_1 \implies \psi$, skąd przez i -krotne zastosowanie $(\implies \rightarrow)$ otrzymujemy 2.
2. $\implies$ Zauważ, że dla dowolnych φ, ψ zachodzi $\vdash \varphi \rightarrow \psi, \varphi \implies \psi$, w szczególności $\vdash \varphi_1 \rightarrow (\varphi_2 \rightarrow \dots, (\varphi_i \rightarrow \psi) \dots), \varphi_1 \implies \psi$. Stąd przez 2. i (Cut) otrzymujemy $\vdash \varphi_1 \implies \varphi_2 \rightarrow (\varphi_3 \rightarrow \dots, (\varphi_i \rightarrow \psi) \dots)$. Powtarzamy tę dedukcję $i - 1$ razy (z kolejnymi podstawieniami $\vdash \varphi_k \rightarrow \psi, \varphi_k \implies \psi, k \leq i$) aż uzyskamy 1.

Dwa Lematy pomocnicze:

Dowód Lematu 6:

1. $\implies$ 2. Z 1. za pomocą $(P \implies)$ otrzymujemy $\vdash \varphi_i, \dots, \varphi_1 \implies \psi$, skąd przez i -krotne zastosowanie $(\implies \rightarrow)$ otrzymujemy 2.
2. $\implies$ Zauważ, że dla dowolnych φ, ψ zachodzi $\vdash \varphi \rightarrow \psi, \varphi \implies \psi$, w szczególności $\vdash \varphi_1 \rightarrow (\varphi_2 \rightarrow \dots, (\varphi_i \rightarrow \psi) \dots), \varphi_1 \implies \psi$. Stąd przez 2. i (Cut) otrzymujemy $\vdash \varphi_1 \implies \varphi_2 \rightarrow (\varphi_3 \rightarrow \dots, (\varphi_i \rightarrow \psi) \dots)$. Powtarzamy tę dedukcję $i - 1$ razy (z kolejnymi podstawieniami $\vdash \varphi_k \rightarrow \psi, \varphi_k \implies \psi, k \leq i$) aż uzyskamy 1.
1. $\implies$ 3. Przez lemat 5. 1. $\implies$ 4. i $(\implies \rightarrow)$

Dwa Lematy pomocnicze:

Dowód Lematu 6:

1. $\implies$ 2. Z 1. za pomocą ($P \implies$) otrzymujemy $\vdash \varphi_i, \dots, \varphi_1 \implies \psi$, skąd przez i -krotne zastosowanie ($\implies \rightarrow$) otrzymujemy 2.
2. $\implies$ Zauważ, że dla dowolnych φ, ψ zachodzi $\vdash \varphi \rightarrow \psi, \varphi \implies \psi$, w szczególności $\vdash \varphi_1 \rightarrow (\varphi_2 \rightarrow \dots, (\varphi_i \rightarrow \psi) \dots), \varphi_1 \implies \psi$. Stąd przez 2. i (Cut) otrzymujemy $\vdash \varphi_1 \implies \varphi_2 \rightarrow (\varphi_3 \rightarrow \dots, (\varphi_i \rightarrow \psi) \dots)$. Powtarzamy tę dedukcję $i - 1$ razy (z kolejnymi podstawieniami $\vdash \varphi_k \rightarrow \psi, \varphi_k \implies \psi, k \leq i$) aż uzyskamy 1.
1. $\implies$ 3. Przez lemat 5. 1. $\implies$ 4. i ($\implies \rightarrow$)
3. $\implies$ 1. Ponieważ $\vdash \varphi_1 \wedge \dots \wedge \varphi_i \rightarrow \psi, \varphi_1 \wedge \dots \wedge \varphi_i \implies \psi$ więc przez (Cut) na 3. mamy $\vdash \varphi_1 \wedge \dots \wedge \varphi_i \implies \psi$, skąd przez lemat 5 mamy 1.

Rachunek LK Gentzena

Dodatkowe terminy techniczne:

Dodatkowe terminy techniczne:

- 1 Ciąg sekwentów tworzy gałąź w dowodzie S wtw jego pierwszym elementem jest sekwent aksjomatyczny, a ostatnim jest S oraz każdy sekwent w tym ciągu oprócz ostatniego jest (jedną) przesłanką pewnej reguły, której wnioskiem jest kolejny sekwent z tego ciągu.

Rachunek LK Gentzena

Dodatkowe terminy techniczne:

- 1 Ciąg sekwentów tworzy gałąź w dowodzie S wtw jego pierwszym elementem jest sekwent aksjomatyczny, a ostatnim jest S oraz każdy sekwent w tym ciągu oprócz ostatniego jest (jedną) przesłanką pewnej reguły, której wnioskiem jest kolejny sekwent z tego ciągu.
- 2 Sekwent S_1 jest nad sekwentem S_2 lub poprzedza S_2 (a S_2 jest pod S_1 lub następuje po S_1) w dowodzie wtw istnieje gałąź w tym dowodzie, która zawiera S_1 jako wcześniejszy a S_2 jako późniejszy element. Jeżeli między S_1 a S_2 nie ma żadnego innego sekwentu, to mówimy o bezpośrednim poprzedzaniu (następowaniu po).

Rachunek LK Gentzena

Dodatkowe terminy techniczne:

Rachunek LK Gentzena

Dodatkowe terminy techniczne:

- 1 Zastosowanie reguły R poprzedza lub jest nad zastosowaniem reguły R' (R' następuje po R lub jest pod R) w dowodzie wtw wniosek R jest nad wnioskiem R' . Jeżeli dodatkowo wniosek R jest przesłanką zastosowania R' to mamy bezpośrednie poprzedzanie (następowanie po).

Rachunek LK Gentzena

Dodatkowe terminy techniczne:

- 1 Zastosowanie reguły R poprzedza lub jest nad zastosowaniem reguły R' (R' następuje po R lub jest pod R) w dowodzie wtw wniosek R jest nad wnioskiem R' . Jeżeli dodatkowo wniosek R jest przesłanką zastosowania R' to mamy bezpośrednie poprzedzanie (następowanie po).
- 2 Jeżeli S występuje w dowodzie $\mathcal{D}$, to zbiór zawierający S oraz wszystkie sekwenty, które są nad S w $\mathcal{D}$ jest poddowodem $\mathcal{D}$ (i dowodem S). Jeżeli $\mathcal{D}'$ jest poddowodem $\mathcal{D}$, to $\mathcal{D}$ jest jego dowodem nadrzędnym (naddowodem).

Rachunek LK Gentzena

Dodatkowe terminy techniczne:

Rachunek LK Gentzena

Dodatkowe terminy techniczne:

- 1 Jeżeli S_1 bezpośrednio poprzedza S_2 , to $\varphi \in S_2$ jest jedynym bezpośrednim potomkiem ψ wtw (a) ψ jest formułą parametryczną w S_1 a $\varphi := \psi$ i występuje w tej samej pozycji w S_2 co ψ w S_1 , albo (b) ψ jest formułą poboczną w S_1 a φ formułą zasadniczą S_2 . φ jest potomkiem ψ wtw istnieje ciąg 0 lub więcej bezpośrednich potomków od ψ do φ (relacja potomstwa jest zwrotnym, tranzytywnym domknięciem relacji bezpośredniego potomstwa).

Rachunek LK Gentzena

Dodatkowe terminy techniczne:

- Jeżeli S_1 bezpośrednio poprzedza S_2 , to $\varphi \in S_2$ jest jedynym bezpośrednim potomkiem ψ wtw (a) ψ jest formułą parametryczną w S_1 a $\varphi := \psi$ i występuje w tej samej pozycji w S_2 co ψ w S_1 , albo (b) ψ jest formułą poboczną w S_1 a φ formułą zasadniczą S_2 . φ jest potomkiem ψ wtw istnieje ciąg 0 lub więcej bezpośrednich potomków od ψ do φ (relacja potomstwa jest zwrotnym, tranzytywnym domknięciem relacji bezpośredniego potomstwa).
- φ jest bezpośrednim przodkiem ψ wtw ψ jest bezpośrednim potomkiem φ . φ jest przodkiem ψ wtw ψ jest potomkiem φ .

Rachunek LK Gentzena

Dodatkowe terminy techniczne:

- 1 Jeżeli S_1 bezpośrednio poprzedza S_2 , to $\varphi \in S_2$ jest jedynym bezpośrednim potomkiem ψ wtw (a) ψ jest formułą parametryczną w S_1 a $\varphi := \psi$ i występuje w tej samej pozycji w S_2 co ψ w S_1 , albo (b) ψ jest formułą poboczną w S_1 a φ formułą zasadniczą S_2 . φ jest potomkiem ψ wtw istnieje ciąg 0 lub więcej bezpośrednich potomków od ψ do φ (relacja potomstwa jest zwrotnym, tranzytywnym domknięciem relacji bezpośredniego potomstwa).
- 2 φ jest bezpośrednim przodkiem ψ wtw ψ jest bezpośrednim potomkiem φ . φ jest przodkiem ψ wtw ψ jest potomkiem φ .

Uwaga: Warto odnotować, że: (a) formuła zasadnicza (Cut) oraz wszystkie formuły sekwentu dowodzonego nie mają bezpośredniego potomka (b) formuły w (Ax) oraz formuły zasadnicze (W) nie mają bezpośrednich przodków. (c) w przypadku (P) bezpośrednimi przodkami (potomkami) formuł zasadniczych są ich przedstawione

Rachunek LK Gentzena

Uogólnienie pojęcia dowodu sekwentu S – Dedukcja S

Rachunek LK Gentzena

Uogólnienie pojęcia dowodu sekwentu S – Dedukcja S

Drzewo, w którym niekoniecznie każdy liść jest sekwentem aksjomatycznym, ale które spełnia pozostałe dwa warunki definicji dowodu, to dedukcja sekwentu S .

Rachunek LK Gentzena

Uogólnienie pojęcia dowodu sekwentu S – Dedukcja S

Drzewo, w którym niekoniecznie każdy liść jest sekwentem aksjomatycznym, ale które spełnia pozostałe dwa warunki definicji dowodu, to dedukcja sekwentu S .

Niech $\mathcal{D}$ będzie dedukcją S , a X oznacza zbiór wszystkich liści drzewa $\mathcal{D}$, które nie są sekwentami aksjomatycznymi, wtedy $\mathcal{D}$ jest dedukcją S z X , co zaznaczamy $X \vdash S$.

Rachunek LK Gentzena

Uogólnienie pojęcia dowodu sekwentu S – Dedukcja S

Drzewo, w którym niekoniecznie każdy liść jest sekwentem aksjomatycznym, ale które spełnia pozostałe dwa warunki definicji dowodu, to dedukcja sekwentu S .

Niech $\mathcal{D}$ będzie dedukcją S , a X oznacza zbiór wszystkich liści drzewa $\mathcal{D}$, które nie są sekwentami aksjomatycznymi, wtedy $\mathcal{D}$ jest dedukcją S z X , co zaznaczamy $X \vdash S$.

Uwaga1: W szczególności dedukcja z pustym X jest dowodem S .

Rachunek LK Gentzena

Uogólnienie pojęcia dowodu sekwentu S – Dedukcja S

Drzewo, w którym niekoniecznie każdy liść jest sekwentem aksjomatycznym, ale które spełnia pozostałe dwa warunki definicji dowodu, to dedukcja sekwentu S .

Niech $\mathcal{D}$ będzie dedukcją S , a X oznacza zbiór wszystkich liści drzewa $\mathcal{D}$, które nie są sekwentami aksjomatycznymi, wtedy $\mathcal{D}$ jest dedukcją S z X , co zaznaczamy $X \vdash S$.

Uwaga1: W szczególności dedukcja z pustym X jest dowodem S .

Uwaga2: Z punktu widzenia zastosowania RS jako metody rozstrzygalnej szczególne znaczenie będą miały dedukcje z (nieaksjomatycznych) sekwentów atomowych.

Rachunek LK Gentzena

Uogólnienie pojęcia dowodu sekwentu S – Dedukcja S

Drzewo, w którym niekoniecznie każdy liść jest sekwentem aksjomatycznym, ale które spełnia pozostałe dwa warunki definicji dowodu, to dedukcja sekwentu S .

Niech $\mathcal{D}$ będzie dedukcją S , a X oznacza zbiór wszystkich liści drzewa $\mathcal{D}$, które nie są sekwentami aksjomatycznymi, wtedy $\mathcal{D}$ jest dedukcją S z X , co zaznaczamy $X \vdash S$.

Uwaga1: W szczególności dedukcja z pustym X jest dowodem S .

Uwaga2: Z punktu widzenia zastosowania RS jako metody rozstrzygalnej szczególne znaczenie będą miały dedukcje z (nieaksjomatycznych) sekwentów atomowych.

Uwaga3: terminologia z poprzedniej definicji stosuje się też do dedukcji, z tym, że gałąź w dedukcji nie musi się zaczynać od sekwentu aksjomatycznego. W przypadku dedukcji mówimy też o poddedukcji, chociaż w szczególnych wypadkach poddedukcja może być poddowodem nawet jeżeli nadrzędna dedukcja nie jest

Warianty reguł:

Reguły wtórne:

Warianty reguł:

Reguły wtórne:

- Reguła $\frac{S_1, \dots, S_n}{S}$ jest wyprowadzalna w RS wtedy, gdy w RS mamy dedukcję S z $S_1, \dots, S_n$.

Warianty reguł:

Reguły wtórne:

- Reguła $\frac{S_1, \dots, S_n}{S}$ jest wyprowadzalna w RS wtedy, gdy w RS mamy dedukcję S z $S_1, \dots, S_n$.
- Reguła $\frac{S_1, \dots, S_n}{S}$ jest dopuszczalna w RS wtedy, gdy jeżeli w RS mamy dowody sekwentów $S_1, \dots, S_n$, to mamy też dowód S .

Warianty reguł:

Reguły wtórne:

- Reguła $\frac{S_1, \dots, S_n}{S}$ jest wyprowadzalna w RS wtedy, gdy w RS mamy dedukcję S z $S_1, \dots, S_n$.
- Reguła $\frac{S_1, \dots, S_n}{S}$ jest dopuszczalna w RS wtedy, gdy jeżeli w RS mamy dowody sekwentów $S_1, \dots, S_n$, to mamy też dowód S .

Oczywiście każda reguła wyprowadzalna jest regułą dopuszczalną, gdyż do dedukcji S z $S_1, \dots, S_n$ wystarczy dodać dowód każdej z przesłanek (tj. dopisać go nad odpowiednim sekwentem S_i) i uzyskujemy w ten sposób dowód S . Zależność w drugą stronę nie zachodzi.

Warianty reguł:

Reguły wtórne:

Warianty reguł:

Reguły wtórne:

Wykazywanie wyprowadzalności reguł jest zadaniem stosunkowo prostym – wymaga skonstruowania schematu dedukcji sekwentu wniosku z przesłanek przy użyciu reguł pierwotnych.

Warianty reguł:

Reguły wtórne:

Wykazywanie wyprowadzalności reguł jest zadaniem stosunkowo prostym – wymaga skonstruowania schematu dedukcji sekwentu wniosku z przesłanek przy użyciu reguł pierwotnych.

Wykazywanie w sposób syntaktyczny dopuszczalności reguły, która nie jest w danym systemie wyprowadzalna wymaga zazwyczaj sporo wysiłku i pomysłowości. Zazwyczaj sprowadza się to do wykazania, że każde zastosowanie takiej reguły w danym systemie można z dowodu wyeliminować.

Warianty reguł:

Kryterium semantyczne identyfikacji reguł dopuszczalnych:

Warianty reguł:

Kryterium semantyczne identyfikacji reguł dopuszczalnych:

Lemat7:

Jeżeli RS jest adekwatne względem semantyki SEM i reguła (r) jest niezawodna w SEM, to jest dopuszczalna w RS .

Warianty reguł:

Kryterium semantyczne identyfikacji reguł dopuszczalnych:

Lemat7:

Jeżeli RS jest adekwatne względem semantyki SEM i reguła (r) jest niezawodna w SEM, to jest dopuszczalna w RS.

DOWÓD: Załóżmy, że każda przesłanka (r) ma dowód w RS. Z racji przystosowania RS do SEM są one tautologiczne a ponieważ (r) jest niezawodna w SEM, to wniosek (r) też jest tautologiczny. Z racji pełności RS wniosek ten musi mieć dowód w RS.

Warianty reguł:

Uogólnione aksjomaty:

Twierdzenie 7: Wersje LK z następującymi formami sekwentów aksjomatycznych są równoważne:

Warianty reguł:

Uogólnione aksjomaty:

Twierdzenie 7: Wersje LK z następującymi formami sekwentów aksjomatycznych są równoważne:

- 1 $\varphi \Rightarrow \varphi$, dla dowolnej zmiennej φ
- 2 $\varphi \Rightarrow \varphi$, dla dowolnej formuły φ
- 3 $\Gamma, \varphi \Rightarrow \varphi, \Delta$, dla dowolnej zmiennej φ
- 4 $\Gamma, \varphi \Rightarrow \varphi, \Delta$, dla dowolnej formuły φ

Warianty reguł:

Uogólnione aksjomaty:

Aby dowieść Tw.7 odwołamy się do 2 lematów:

Warianty reguł:

Uogólnione aksjomaty:

Aby dowieść Tw.7 odwołamy się do 2 lematów:

Lemat 8: Jeżeli w RS jedyne sekwenty aksjomatyczne są sekwentami atomowymi, to $\vdash \varphi \Rightarrow \varphi$ dla dowolnego φ

Warianty reguł:

Uogólnione aksjomaty:

Aby dowieść Tw.7 odwołamy się do 2 lematów:

Lemat 8: Jeżeli w RS jedyne sekweny aksjomatyczne są sekwentami atomowymi, to $\vdash \varphi \Rightarrow \varphi$ dla dowolnego φ

Lemat 9: Jeżeli ciągi Γ i Δ mają przynajmniej po jednym wystąpieniu takiej samej formuły, to $\vdash \Gamma \Rightarrow \Delta$

Warianty reguł:

Uogólnione aksjomaty:

Aby dowieść Tw.7 odwołamy się do 2 lematów:

Lemat 8: Jeżeli w RS jedyne sekweny aksjomatyczne są sekwentami atomowymi, to $\vdash \varphi \Rightarrow \varphi$ dla dowolnego φ

Lemat 9: Jeżeli ciągi Γ i Δ mają przynajmniej po jednym wystąpieniu takiej samej formuły, to $\vdash \Gamma \Rightarrow \Delta$

Uwaga: Dowód Lematu9 jest trywialny (przez reguły osłabiania, ew. permutacji).

Warianty reguł:

Uogólnione aksjomaty:

Warianty reguł:

Uogólnione aksjomaty:

Dowód Lematu 8 przeprowadzimy przez indukcję po długości φ . Wystarczy zbudować schematy dowodów pokazujące, że $\varphi \Rightarrow \varphi$ dla φ o dowolnej strukturze można wydedukować z sekwentów $\psi \Rightarrow \psi$, gdzie ψ jest formułą krótszą od φ . Jeżeli $\varphi := \varphi \wedge \psi$, to można zbudować następujący schemat dowodu:

Warianty reguł:

Uogólnione aksjomaty:

Dowód Lematu 8 przeprowadzimy przez indukcję po długości φ . Wystarczy zbudować schematy dowodów pokazujące, że $\varphi \Rightarrow \varphi$ dla φ o dowolnej strukturze można wydedukować z sekwentów $\psi \Rightarrow \psi$, gdzie ψ jest formułą krótszą od φ . Jeżeli $\varphi := \varphi \wedge \psi$, to można zbudować następujący schemat dowodu:

$$(\wedge \Rightarrow) \frac{\frac{\varphi \Rightarrow \varphi}{\varphi \wedge \psi \Rightarrow \varphi} \quad \frac{\psi \Rightarrow \psi}{\varphi \wedge \psi \Rightarrow \psi}}{\varphi \wedge \psi \Rightarrow \varphi \wedge \psi} \begin{matrix} (\wedge \Rightarrow) \\ (\Rightarrow \wedge) \end{matrix}$$

Warianty reguł:

Uogólnione aksjomaty:

Dowód Lematu 8 przeprowadzimy przez indukcję po długości φ . Wystarczy zbudować schematy dowodów pokazujące, że $\varphi \Rightarrow \varphi$ dla φ o dowolnej strukturze można wydedukować z sekwentów $\psi \Rightarrow \psi$, gdzie ψ jest formułą krótszą od φ . Jeżeli $\varphi := \varphi \wedge \psi$, to można zbudować następujący schemat dowodu:

$$(\wedge \Rightarrow) \frac{\frac{\varphi \Rightarrow \varphi}{\varphi \wedge \psi \Rightarrow \varphi} \quad \frac{\psi \Rightarrow \psi}{\varphi \wedge \psi \Rightarrow \psi}}{\varphi \wedge \psi \Rightarrow \varphi \wedge \psi} \quad \begin{matrix} (\wedge \Rightarrow) \\ (\Rightarrow \wedge) \end{matrix}$$

Zadanie: wykazać to dla $\neg, \vee, \rightarrow$

Warianty reguł:

Warianty reguł dwuprzestankowych:

W LK występuje zarówno reguły k-jednolite (context-sharing):
 $(\Rightarrow \wedge)$ i $(\vee \Rightarrow)$

Warianty reguł:

Warianty reguł dwuprzestankowych:

W LK występuje zarówno reguły k -jednolite (context-sharing):
 $(\Rightarrow \wedge)$ i $(\vee \Rightarrow)$

jak i k -niezależne (context-free, context-independent): (Cut) i
 $(\rightarrow \Rightarrow)$

Warianty reguł:

Warianty reguł dwuprzestankowych:

W LK występuje zarówno reguły k -jednolite (context-sharing):
 $(\Rightarrow \wedge)$ i $(\vee \Rightarrow)$

jak i k -niezależne (context-free, context-independent): (Cut) i
 $(\rightarrow \Rightarrow)$

Można otrzymać wariant LK z regułami tylko k -niezależnymi
wprowadzając dla $\wedge$ i $\vee$:

Warianty reguł:

Warianty reguł dwuprzestankowych:

W LK występuje zarówno reguły k -jednolite (context-sharing):
 $(\Rightarrow \wedge)$ i $(\vee \Rightarrow)$

jak i k -niezależne (context-free, context-independent): (Cut) i
 $(\rightarrow \Rightarrow)$

Można otrzymać wariant LK z regułami tylko k -niezależnymi
 wprowadzając dla $\wedge$ i $\vee$:

$$(\Rightarrow \wedge') \quad \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \quad \Pi \Rightarrow \Sigma, \psi}{\Gamma, \Pi \Rightarrow \Delta, \Sigma \varphi \wedge \psi}$$

$$(\vee \Rightarrow') \quad \frac{\varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta \quad \psi, \Pi \Rightarrow \Sigma}{\varphi \vee \psi, \Gamma, \Pi \Rightarrow \Delta, \Sigma}$$

Warianty reguł:

Warianty reguł dwuprzestankowych:

Można otrzymać wariant LK z regułami tylko k -jednolitymi wprowadzając:

Warianty reguł:

Warianty reguł dwuprzestankowych:

Można otrzymać wariant LK z regułami tylko k-jednolitymi wprowadzając:

$$(Cut') \quad \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \quad \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\Gamma, \Rightarrow \Delta} \quad (\rightarrow \Rightarrow') \quad \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \quad \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\varphi \rightarrow \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

Warianty reguł:

Warianty reguł dwuprzestankowych:

Można otrzymać wariant LK z regułami tylko k-jednolitymi wprowadzając:

$$(Cut') \quad \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \quad \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\Gamma, \Rightarrow \Delta} \quad (\rightarrow \Rightarrow') \quad \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \quad \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\varphi \rightarrow \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

Zadanie: wykaż, że reguły k-niezależne są wyprowadzalne z reguł k-jednolitych, przy użyciu osłabiania i permutacji, a reguły k-jednolite są wyprowadzalne z reguł k-niezależnych przy użyciu kontrakcji.

Warianty reguł:

Warianty reguł jednoprzestankowych:

Występowanie dwóch reguł ($\Rightarrow \vee$) i ($\wedge \Rightarrow$) ujawnia pewne trudności:

Warianty reguł:

Warianty reguł jednoprzestankowych:

Występowanie dwóch reguł ($\Rightarrow \vee$) i ($\wedge \Rightarrow$) ujawnia pewne trudności:

- w wielu dowodach nie można uniknąć zastosowań kontrakcji.

Warianty reguł:

Warianty reguł jednoprzestankowych:

Występowanie dwóch reguł ($\Rightarrow \vee$) i ($\wedge \Rightarrow$) ujawnia pewne trudności:

- w wielu dowodach nie można uniknąć zastosowań kontrakcji.
- prowadzi do komplikacji w przypadku zastosowań LK jako procedury rozstrzygalnej

Warianty reguł:

Warianty reguł jednoprzestankowych:

Występowanie dwóch reguł ($\Rightarrow \vee$) i ($\wedge \Rightarrow$) ujawnia pewne trudności:

- w wielu dowodach nie można uniknąć zastosowań kontrakcji.
- prowadzi do komplikacji w przypadku zastosowań LK jako procedury rozstrzygalnej
- reguły te nie są odwracalne

Warianty reguł:

Warianty reguł jednoprzestankowych:

Przykład komplikacji dowodu:

Warianty reguł:

Warianty reguł jednoprzestankowych:

Przykład komplikacji dowodu:

$$\begin{array}{c}
 \frac{p \Rightarrow p}{q, p \Rightarrow p} (W \Rightarrow) \\
 \frac{\quad}{p \Rightarrow q \rightarrow p} (\Rightarrow \rightarrow) \\
 \frac{\quad}{p \Rightarrow (p \rightarrow q) \vee (q \rightarrow p)} (\Rightarrow \vee) \\
 \frac{\quad}{p \Rightarrow (p \rightarrow q) \vee (q \rightarrow p), q} (\Rightarrow W) \\
 \frac{\quad}{\Rightarrow (p \rightarrow q) \vee (q \rightarrow p), p \rightarrow q} (\Rightarrow \rightarrow) \\
 \frac{\quad}{\Rightarrow (p \rightarrow q) \vee (q \rightarrow p), (p \rightarrow q) \vee (q \rightarrow p)} (\Rightarrow \vee) \\
 \frac{\quad}{\Rightarrow (p \rightarrow q) \vee (q \rightarrow p)} (\Rightarrow C)
 \end{array}$$

Warianty reguł:

Warianty reguł jednoprzestankowych:

Reguły Ketonena:

Warianty reguł:

Warianty reguł jednoprzestankowych:

Reguły Ketonena:

$$(\wedge \Rightarrow')$$

$$\frac{\varphi, \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\varphi \wedge \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

$$(\Rightarrow \vee')$$

$$\frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi, \psi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \vee \psi}$$

Warianty reguł:

Warianty reguł jednoprzestankowych:

Reguły Ketonena:

$$(\wedge \Rightarrow') \frac{\varphi, \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\varphi \wedge \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta} \quad (\Rightarrow \vee') \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi, \psi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \vee \psi}$$

Lemat10: W dowolnym systemie sekwentowym z kontrakcją i osłabianiem reguły Gentzena i Ketonena są równoważne.

Warianty reguł:

Warianty reguł jednoprzestankowych:

Reguły Ketonena:

$$(\wedge \Rightarrow') \frac{\varphi, \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\varphi \wedge \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta} \quad (\Rightarrow \vee') \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi, \psi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \vee \psi}$$

Lemat10: W dowolnym systemie sekwentowym z kontrakcją i osłabianiem reguły Gentzena i Ketonena są równoważne.

Szkic dowodu: Aby dowieść wyprowadzalność wariantu Ketonena wystarczy do przesłanki dwukrotnie zastosować wariant Gentzena a następnie kontrakcję. Aby dowieść wyprowadzalność wariantu Gentzena wystarczy do przesłanki zastosować osłabianie aby uzyskać brakującą formułę poboczną, a następnie użyć reguły Ketonena.

Warianty reguł:

Warianty reguł jednoprzestankowych:

Dowód powyższego sekwentu z użyciem wariantu Ketonena wygląda następująco:

Warianty reguł:

Warianty reguł jednoprzestankowych:

Dowód powyższego sekwentu z użyciem wariantu Ketonena wygląda następująco:

$$\begin{array}{c}
 \frac{q \Rightarrow q}{p, q \Rightarrow q} (W \Rightarrow) \\
 \frac{q \Rightarrow p \rightarrow q}{q \Rightarrow p \rightarrow q, p} (\Rightarrow \rightarrow) \\
 \frac{q \Rightarrow p \rightarrow q, p}{\Rightarrow p \rightarrow q, q \rightarrow p} (\Rightarrow W) \\
 \frac{\Rightarrow p \rightarrow q, q \rightarrow p}{\Rightarrow (p \rightarrow q) \vee (q \rightarrow p)} (\Rightarrow \vee)
 \end{array}$$

System LK-K:

Reguły strukturalne:

System LK-K:

Reguły strukturalne:

$$(AX) \quad \varphi \Rightarrow \varphi$$

$$(Cut) \quad \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \quad \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\Gamma \Rightarrow \Delta}$$

$$(W\Rightarrow) \quad \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta}{\varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

$$(\Rightarrow W) \quad \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi}$$

$$(C\Rightarrow) \quad \frac{\varphi, \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

$$(\Rightarrow C) \quad \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi, \varphi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi}$$

$$(P\Rightarrow) \quad \frac{\Pi, \varphi, \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\Pi, \psi, \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

$$(\Rightarrow P) \quad \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \psi, \varphi, \Pi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi, \psi, \Pi}$$

System LK-K:

Reguły strukturalne:

$$(AX) \quad \varphi \Rightarrow \varphi$$

$$(Cut) \quad \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \quad \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\Gamma \Rightarrow \Delta}$$

$$(W\Rightarrow) \quad \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta}{\varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

$$(\Rightarrow W) \quad \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi}$$

$$(C\Rightarrow) \quad \frac{\varphi, \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

$$(\Rightarrow C) \quad \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi, \varphi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi}$$

$$(P\Rightarrow) \quad \frac{\Pi, \varphi, \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\Pi, \psi, \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

$$(\Rightarrow P) \quad \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \psi, \varphi, \Pi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi, \psi, \Pi}$$

Uwaga: (Cut) jest w wersji k-jednolitej

System LK-K:

Reguły logiczne:

System LK-K:

Reguły logiczne:

$$(\neg \Rightarrow) \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi}{\neg \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

$$(\Rightarrow \neg) \frac{\varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \neg \varphi}$$

$$(\wedge \Rightarrow) \frac{\varphi, \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\varphi \wedge \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

$$(\Rightarrow \wedge) \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \quad \Gamma \Rightarrow \Delta, \psi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \wedge \psi}$$

$$(\Rightarrow \vee) \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi, \psi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \vee \psi}$$

$$(\vee \Rightarrow) \frac{\varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta \quad \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\varphi \vee \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

$$(\Rightarrow \rightarrow) \frac{\varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta, \psi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \rightarrow \psi}$$

$$(\rightarrow \Rightarrow) \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \quad \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\varphi \rightarrow \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

System LK-K:

Reguły logiczne:

$$(\neg \Rightarrow) \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi}{\neg \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

$$(\Rightarrow \neg) \frac{\varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \neg \varphi}$$

$$(\wedge \Rightarrow) \frac{\varphi, \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\varphi \wedge \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

$$(\Rightarrow \wedge) \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \quad \Gamma \Rightarrow \Delta, \psi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \wedge \psi}$$

$$(\Rightarrow \vee) \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi, \psi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \vee \psi}$$

$$(\vee \Rightarrow) \frac{\varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta \quad \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\varphi \vee \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

$$(\Rightarrow \rightarrow) \frac{\varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta, \psi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \rightarrow \psi}$$

$$(\rightarrow \Rightarrow) \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \quad \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\varphi \rightarrow \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

Uwaga1: reguły $(\Rightarrow \vee)$ i $(\wedge \Rightarrow)$ są w wersji Ketonena

System LK-K:

Reguły logiczne:

$$(\neg \Rightarrow) \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi}{\neg \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

$$(\Rightarrow \neg) \frac{\varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \neg \varphi}$$

$$(\wedge \Rightarrow) \frac{\varphi, \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\varphi \wedge \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

$$(\Rightarrow \wedge) \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \quad \Gamma \Rightarrow \Delta, \psi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \wedge \psi}$$

$$(\Rightarrow \vee) \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi, \psi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \vee \psi}$$

$$(\vee \Rightarrow) \frac{\varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta \quad \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\varphi \vee \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

$$(\Rightarrow \rightarrow) \frac{\varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta, \psi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \rightarrow \psi}$$

$$(\rightarrow \Rightarrow) \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \quad \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\varphi \rightarrow \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

Uwaga1: reguły $(\Rightarrow \vee)$ i $(\wedge \Rightarrow)$ są w wersji Ketonena

Uwaga2: $(\rightarrow \Rightarrow)$ jest w wersji k-jednolitej

System LK-K:

Odwracalność reguł:

System LK-K:

Odwracalność reguł:

- W wersji semantycznej: jeżeli wniosek jest tautologiczny, to przesłanki też są tautologiczne (reguła odwrotna jest niezawodna)

System LK-K:

Odwracalność reguł:

- W wersji semantycznej: jeżeli wniosek jest tautologiczny, to przesłanki też są tautologiczne (reguła odwrotna jest niezawodna)
- W wersji syntaktycznej: przesłanki są dedukowalne z wniosku reguły.

System LK-K:

Odwracalność reguł:

- W wersji semantycznej: jeżeli wniosek jest tautologiczny, to przesłanki też są tautologiczne (reguła odwrotna jest niezawodna)
- W wersji syntaktycznej: przesłanki są dedukowalne z wniosku reguły.

Uwaga: Oczywiście w przypadku adekwatności rachunku względem semantyki, na gruncie której definiujemy niezawodność reguł, obie własności są równoważne.

System LK-K:

Odwracalność reguł:

System LK-K:

Odwracalność reguł:

Fakt: W LK własność odwracalności nie zachodzi dla reguł:
 $(W \Rightarrow)$, $(\Rightarrow W)$, (Cut) , $(\rightarrow \Rightarrow)$, $(\wedge \Rightarrow)$, $(\Rightarrow \vee)$

System LK-K:

Odwracalność reguł:

Fakt: W LK własność odwracalności nie zachodzi dla reguł:

$(W \Rightarrow)$, $(\Rightarrow W)$, (Cut) , $(\rightarrow \Rightarrow)$, $(\wedge \Rightarrow)$, $(\Rightarrow \vee)$

DOWÓD: Podamy dwa przypadki.

System LK-K:

Odwracalność reguł:

Fakt: W LK własność odwracalności nie zachodzi dla reguł:

$(W \Rightarrow), (\Rightarrow W), (Cut), (\rightarrow \Rightarrow), (\wedge \Rightarrow), (\Rightarrow \vee)$

DOWÓD: Podamy dwa przypadki.

Przypadek $(\wedge \Rightarrow)$: Aby pokazać, że choć $\models \varphi \wedge \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta$, to $\not\models \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta$, wystarczy skonstruować $\mathfrak{M}$ falsyfikujący $\varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta$ i przyjąć, że $\mathfrak{M} \models \psi$, wtedy $\mathfrak{M} \models \varphi \wedge \psi$ i $\mathfrak{M} \models \varphi \wedge \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta$.

Analogicznie dla $\psi, \Gamma \Rightarrow \Delta$.

System LK-K:

Odwracalność reguł:

System LK-K:

Odwracalność reguł:

Fakt: W LK własność odwracalności nie zachodzi dla reguł:
 $(W \Rightarrow)$, $(\Rightarrow W)$, (Cut) , $(\rightarrow \Rightarrow)$, $(\wedge \Rightarrow)$, $(\Rightarrow \vee)$

System LK-K:

Odwracalność reguł:

Fakt: W LK własność odwracalności nie zachodzi dla reguł:

$(W \Rightarrow), (\Rightarrow W), (Cut), (\rightarrow \Rightarrow), (\wedge \Rightarrow), (\Rightarrow \vee)$

Przypadek $(\rightarrow \Rightarrow)$: Podobnie, niech $\mathfrak{M} \not\models \Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi$, czyli $\mathfrak{M} \models \Gamma$ i $\mathfrak{M} \not\models \Delta, \varphi$. Wystarczy przyjąć, że jakiś element Π jest w $\mathfrak{M}$ fałszywy lub jakiś element Σ prawdziwy aby $\mathfrak{M} \models \varphi \rightarrow \psi, \Gamma, \Pi \Rightarrow \Delta, \Sigma$. Analogicznie dla drugiej przesłanki $\psi, \Pi \Rightarrow \Sigma$. □

System LK-K:

Odwracalność reguł– semantyczna:

System LK-K:

Odwracalność reguł– semantyczna:

Lemat 11: W LK-K dla każdej reguły oprócz osłabiania, jeżeli wniosek jest tautologiczny, to przesłanki też.

System LK-K:

Odwracalność reguł– semantyczna:

Lemat 11: W LK-K dla każdej reguły oprócz osłabiania, jeżeli wniosek jest tautologiczny, to przesłanki też.

DOWÓD: Podamy dla porównania dwa przypadki reguł, które zastąpiły w LK-K analizowane powyżej reguły Gentzena.

System LK-K:

Odwracalność reguł– semantyczna:

Lemat 11: W LK-K dla każdej reguły oprócz osłabiania, jeżeli wniosek jest tautologiczny, to przesłanki też.

DOWÓD: Podamy dla porównania dwa przypadki reguł, które zastąpiły w LK-K analizowane powyżej reguły Gentzena.

Przypadek $(\wedge \Rightarrow)$ w wersji Ketonena: Załóżmy, że

$\models \varphi \wedge \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta$ ale $\not\models \varphi, \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta$. Wtedy istnieje $\mathfrak{M}$ falsyfikujący $\varphi, \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta$ ale falsyfikuje on również $\varphi \wedge \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta$ gdyż $\mathfrak{M} \models \varphi \wedge \psi$ skoro $\mathfrak{M} \models \varphi$ i $\mathfrak{M} \models \psi$. Sprzeczność.

System LK-K:

Odwracalność reguł– semantyczna:

System LK-K:

Odwracalność reguł– semantyczna:

Lemat 11: W LK-K dla każdej reguły oprócz osłabiania, jeżeli wniosek jest tautologiczny, to przesłanki też.

System LK-K:

Odwracalność reguł– semantyczna:

Lemat 11: W LK-K dla każdej reguły oprócz osłabiania, jeżeli wniosek jest tautologiczny, to przesłanki też.

Przypadek ($\rightarrow\Rightarrow$) w wersji k-jednolitej: Załóżmy, że

$\models \varphi \rightarrow \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta$ ale $\not\models \Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi$ lub $\not\models \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta$. W pierwszym przypadku pewien $\mathfrak{M} \models \Gamma$ i $\mathfrak{M} \not\models \Delta, \varphi$. Wtedy jednak $\mathfrak{M} \models \varphi \rightarrow \psi$ a to powoduje, że $\mathfrak{M} \not\models \varphi \rightarrow \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta$ – sprzeczność.

Analogicznie dla drugiej przesłanki $\psi, \Gamma \Rightarrow \Delta$. □

System LK-K:

Odwracalność reguł– syntaktyczna:

Lemat 12: o odwracalności reguł w LK-K:

System LK-K:

Odwracalność reguł– syntaktyczna:

Lemat 12: o odwracalności reguł w LK-K:

W LK-K dla każdej reguły oprócz osłabiania, jeżeli wniosek ma dowód, to przesłanki też

System LK-K:

Odwracalność reguł– syntaktyczna:

Lemat 12: o odwracalności reguł w LK-K:

W LK-K dla każdej reguły oprócz osłabiania, jeżeli wniosek ma dowód, to przesłanki też

Pokażemy dowód dla obu reguł z $\wedge$:

System LK-K:

Odwracalność reguł– syntaktyczna:

Lemat 12: o odwracalności reguł w LK-K:

W LK-K dla każdej reguły oprócz osłabiania, jeżeli wniosek ma dowód, to przesłanki też

Pokażemy dowód dla obu reguł z $\wedge$:

przypadek $(\wedge \Rightarrow)$

System LK-K:

Odwracalność reguł– syntaktyczna:

Lemat 12: o odwracalności reguł w LK-K:

W LK-K dla każdej reguły oprócz osłabiania, jeżeli wniosek ma dowód, to przesłanki też

Pokażemy dowód dla obu reguł z $\wedge$:
przypadek $(\wedge \Rightarrow)$

$$(\Rightarrow \wedge) \frac{\frac{\varphi \Rightarrow \varphi \quad \psi \Rightarrow \psi}{\varphi, \psi \Rightarrow \varphi \wedge \psi}}{\varphi, \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \wedge \psi} \quad \frac{\varphi \wedge \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\varphi \wedge \psi, \varphi, \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta} (Cut)$$

$$\frac{\varphi, \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \wedge \psi \quad \varphi \wedge \psi, \varphi, \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\varphi, \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

System LK-K:

Odwracalność reguł:

przypadek ($\Rightarrow \wedge$)

System LK-K:

Odwracalność reguł:

przypadek $(\Rightarrow \wedge)$

$$\begin{array}{c}
 (\Rightarrow W) \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \wedge \psi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \wedge \psi, \varphi} \\
 (\Rightarrow P) \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \wedge \psi, \varphi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi, \varphi \wedge \psi} \\
 \hline
 \Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi
 \end{array}
 \qquad
 \begin{array}{c}
 \frac{\varphi \Rightarrow \varphi}{\psi, \varphi \Rightarrow \varphi} (W \Rightarrow) \\
 \frac{\psi, \varphi \Rightarrow \varphi}{\varphi, \psi \Rightarrow \varphi} (P \Rightarrow) \\
 \frac{\varphi, \psi \Rightarrow \varphi}{\varphi \wedge \psi \Rightarrow \varphi} (\wedge \Rightarrow) \\
 \hline
 \varphi \wedge \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \quad (Cut)
 \end{array}$$

System LK-K:

Odwracalność reguł:

przypadek $(\Rightarrow \wedge)$

$$\begin{array}{c}
 (\Rightarrow W) \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \wedge \psi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \wedge \psi, \varphi} \\
 (\Rightarrow P) \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \wedge \psi, \varphi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi, \varphi \wedge \psi} \\
 \hline
 \Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi
 \end{array}
 \qquad
 \begin{array}{c}
 \frac{\varphi \Rightarrow \varphi}{\psi, \varphi \Rightarrow \varphi} (W \Rightarrow) \\
 \frac{\psi, \varphi \Rightarrow \varphi}{\varphi, \psi \Rightarrow \varphi} (P \Rightarrow) \\
 \frac{\varphi, \psi \Rightarrow \varphi}{\varphi \wedge \psi \Rightarrow \varphi} (\wedge \Rightarrow) \\
 \hline
 \varphi \wedge \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \quad (Cut) \\
 \hline
 \Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi
 \end{array}$$

Analogicznie dla drugiej przesłanki $(\Gamma \Rightarrow \Delta, \psi)$ w $(\Rightarrow \wedge)$.

System LK-K:

Odwracalność reguł:

przypadek $(\Rightarrow \wedge)$

$$\begin{array}{c}
 (\Rightarrow W) \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \wedge \psi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \wedge \psi, \varphi} \\
 (\Rightarrow P) \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \wedge \psi, \varphi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi, \varphi \wedge \psi} \\
 \hline
 \Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{c}
 \frac{\varphi \Rightarrow \varphi}{\psi, \varphi \Rightarrow \varphi} (W \Rightarrow) \\
 \frac{\psi, \varphi \Rightarrow \varphi}{\varphi, \psi \Rightarrow \varphi} (P \Rightarrow) \\
 \frac{\varphi, \psi \Rightarrow \varphi}{\varphi \wedge \psi \Rightarrow \varphi} (\wedge \Rightarrow) \\
 \hline
 \frac{\varphi \wedge \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi} (Cut)
 \end{array}$$

Analogicznie dla drugiej przesłanki $(\Gamma \Rightarrow \Delta, \psi)$ w $(\Rightarrow \wedge)$.

Zadanie: dowiedz dla innych reguł w podobny sposób.

System LK-K:

Lemat13: Dowiedlne sekwenty:

W LK (LK-K) dowiedlne są następujące sekwenty:

System LK-K:

Lemat13: Dowiedlne sekweny:

W LK (LK-K) dowiedlne są następujące sekweny:

- $\varphi \Rightarrow \neg\neg\varphi \quad \neg\neg\varphi \Rightarrow \varphi$
- $\varphi \wedge \psi \Rightarrow \varphi \quad \varphi \wedge \psi \Rightarrow \psi$
- $\varphi, \psi \Rightarrow \varphi \wedge \psi$
- $\varphi \Rightarrow \varphi \vee \psi \quad \psi \Rightarrow \varphi \vee \psi$
- $\varphi \vee \psi \Rightarrow \varphi, \psi$
- $\varphi \rightarrow \psi, \varphi \Rightarrow \psi$
- $\neg\psi, \varphi \rightarrow \psi \Rightarrow \neg\varphi$
- $\Rightarrow \varphi, \varphi \rightarrow \psi$
- $\psi \Rightarrow \varphi \rightarrow \psi$

Analityczny System RS

Reguły:

$$(AX) \quad \Gamma, \varphi \Rightarrow \varphi, \Delta$$

$$(\neg \Rightarrow) \quad \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi}{\neg \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

$$(\Rightarrow \neg) \quad \frac{\varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \neg \varphi}$$

$$(\wedge \Rightarrow) \quad \frac{\varphi, \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\varphi \wedge \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

$$(\Rightarrow \wedge) \quad \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \quad \Gamma \Rightarrow \Delta, \psi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \wedge \psi}$$

$$(\Rightarrow \vee) \quad \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi, \psi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \vee \psi}$$

$$(\vee \Rightarrow) \quad \frac{\varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta \quad \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\varphi \vee \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

$$(\Rightarrow \rightarrow) \quad \frac{\varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta, \psi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \rightarrow \psi}$$

$$(\rightarrow \Rightarrow) \quad \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \quad \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\varphi \rightarrow \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

Analityczny System RS

Reguły:

$$(AX) \quad \Gamma, \varphi \Rightarrow \varphi, \Delta$$

$$(\neg \Rightarrow) \quad \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi}{\neg \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

$$(\Rightarrow \neg) \quad \frac{\varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \neg \varphi}$$

$$(\wedge \Rightarrow) \quad \frac{\varphi, \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\varphi \wedge \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

$$(\Rightarrow \wedge) \quad \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \quad \Gamma \Rightarrow \Delta, \psi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \wedge \psi}$$

$$(\Rightarrow \vee) \quad \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi, \psi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \vee \psi}$$

$$(\vee \Rightarrow) \quad \frac{\varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta \quad \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\varphi \vee \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

$$(\Rightarrow \rightarrow) \quad \frac{\varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta, \psi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \rightarrow \psi}$$

$$(\rightarrow \Rightarrow) \quad \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \quad \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\varphi \rightarrow \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

Uwaga1: brak jest reguł strukturalnych ale Γ, Δ oznaczają zbiory lub multizbiory.

Analityczny System RS

Reguły:

$$(AX) \quad \Gamma, \varphi \Rightarrow \varphi, \Delta$$

$$(\neg \Rightarrow) \quad \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi}{\neg \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

$$(\Rightarrow \neg) \quad \frac{\varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \neg \varphi}$$

$$(\wedge \Rightarrow) \quad \frac{\varphi, \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\varphi \wedge \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

$$(\Rightarrow \wedge) \quad \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \quad \Gamma \Rightarrow \Delta, \psi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \wedge \psi}$$

$$(\Rightarrow \vee) \quad \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi, \psi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \vee \psi}$$

$$(\vee \Rightarrow) \quad \frac{\varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta \quad \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\varphi \vee \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

$$(\Rightarrow \rightarrow) \quad \frac{\varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta, \psi}{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \rightarrow \psi}$$

$$(\rightarrow \Rightarrow) \quad \frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \quad \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}{\varphi \rightarrow \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

Uwaga1: brak jest reguł strukturalnych ale Γ, Δ oznaczają zbiory lub multizbiory.

Uwaga2: definicje dowodu, dedukcji itp. bez zmian.

Analityczny System RS

Wybrane własności ARS:

Analityczny System RS

Wybrane własności ARS:

Twierdzenie 14 (Adekwatność): $\vdash_{ARS} \Gamma \Rightarrow \Delta$ wtw $\models \Gamma \Rightarrow \Delta$.

Analityczny System RS

Wybrane własności ARS:

Twierdzenie 14 (Adekwatność): $\vdash_{ARS} \Gamma \Rightarrow \Delta$ wtw $\models \Gamma \Rightarrow \Delta$.

Lemat 15 (Dopuszczalność osłabiania): Jeżeli $\vdash_{ARS} \Gamma' \Rightarrow \Delta'$, to $\vdash_{ARS} \Gamma \Rightarrow \Delta$, dla $\Gamma' \subseteq \Gamma$, $\Delta' \subseteq \Delta$, ponadto długość dowodu nie jest większa.

Analityczny System RS

Wybrane własności ARS:

Twierdzenie 14 (Adekwatność): $\vdash_{ARS} \Gamma \Rightarrow \Delta$ wtw $\models \Gamma \Rightarrow \Delta$.

Lemat 15 (Dopuszczalność osłabiania): Jeżeli $\vdash_{ARS} \Gamma' \Rightarrow \Delta'$, to $\vdash_{ARS} \Gamma \Rightarrow \Delta$, dla $\Gamma' \subseteq \Gamma$, $\Delta' \subseteq \Delta$, ponadto długość dowodu nie jest większa.

Lemat 16 (Odwracalność reguł): Dla każdej reguły, jeżeli wniosek ma dowód (długości n), to przesłanki też mają dowody (długości $\leq n$).

Analityczny System RS

Wybrane własności ARS:

Twierdzenie 14 (Adekwatność): $\vdash_{ARS} \Gamma \Rightarrow \Delta$ wtw $\models \Gamma \Rightarrow \Delta$.

Lemat 15 (Dopuszczalność osłabiania): Jeżeli $\vdash_{ARS} \Gamma' \Rightarrow \Delta'$, to $\vdash_{ARS} \Gamma \Rightarrow \Delta$, dla $\Gamma' \subseteq \Gamma$, $\Delta' \subseteq \Delta$, ponadto długość dowodu nie jest większa.

Lemat 16 (Odwracalność reguł): Dla każdej reguły, jeżeli wniosek ma dowód (długości n), to przesłanki też mają dowody (długości $\leq n$).

Lemat 17 (Dopuszczalność kontrakcji): Jeżeli $\vdash_{ARS} \varphi, \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta$, to $\vdash_{ARS} \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta$, oraz jeżeli $\vdash_{ARS} \Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi, \varphi$, to $\vdash_{ARS} \Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi$, ponadto długość dowodu nie jest większa.

Analityczny System RS

Wybrane własności ARS:

Twierdzenie 14 (Adekwatność): $\vdash_{ARS} \Gamma \Rightarrow \Delta$ wtw $\models \Gamma \Rightarrow \Delta$.

Lemat 15 (Dopuszczalność osłabiania): Jeżeli $\vdash_{ARS} \Gamma' \Rightarrow \Delta'$, to $\vdash_{ARS} \Gamma \Rightarrow \Delta$, dla $\Gamma' \subseteq \Gamma$, $\Delta' \subseteq \Delta$, ponadto długość dowodu nie jest większa.

Lemat 16 (Odwracalność reguł): Dla każdej reguły, jeżeli wniosek ma dowód (długości n), to przesłanki też mają dowody (długości $\leq n$).

Lemat 17 (Dopuszczalność kontrakcji): Jeżeli $\vdash_{ARS} \varphi, \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta$, to $\vdash_{ARS} \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta$, oraz jeżeli $\vdash_{ARS} \Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi, \varphi$, to $\vdash_{ARS} \Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi$, ponadto długość dowodu nie jest większa.

Uwaga1: Nie możemy skorzystać z Lematu o odwracalności reguł dla LK-K, bo tamten był dowiedziony przy użyciu (Cut).

Analityczny System RS

Pełność ARS

Analityczny System RS

Pełność ARS

Jeżeli $\models \Gamma \Rightarrow \Delta$ i w $\Gamma \Rightarrow \Delta$ jest n wystąpień stałych logicznych, to $\vdash \Gamma \Rightarrow \Delta$ i istnieje dowód $\mathcal{D}$ dla $\Gamma \Rightarrow \Delta$ taki, że $\|\mathcal{D}\| < 2^n$.

Analityczny System RS

Pełność ARS

Jeżeli $\models \Gamma \Rightarrow \Delta$ i w $\Gamma \Rightarrow \Delta$ jest n wystąpień stałych logicznych, to $\vdash \Gamma \Rightarrow \Delta$ i istnieje dowód $\mathcal{D}$ dla $\Gamma \Rightarrow \Delta$ taki, że $\|\mathcal{D}\| < 2^n$.

DOWÓD: Przez indukcję po n .

Analityczny System RS

Pełność ARS

Jeżeli $\models \Gamma \Rightarrow \Delta$ i w $\Gamma \Rightarrow \Delta$ jest n wystąpień stałych logicznych, to $\vdash \Gamma \Rightarrow \Delta$ i istnieje dowód $\mathcal{D}$ dla $\Gamma \Rightarrow \Delta$ taki, że $\|\mathcal{D}\| < 2^n$.

DOWÓD: Przez indukcję po n .

Baza: $n = 0$ oznacza, że $\Gamma \Rightarrow \Delta$ jest sekwentem atomowym a skoro jest tautologią to jest aksjomatem z dowodem o wielkości 0.

Analityczny System RS

Pełność ARS

Jeżeli $\models \Gamma \Rightarrow \Delta$ i w $\Gamma \Rightarrow \Delta$ jest n wystąpień stałych logicznych, to $\vdash \Gamma \Rightarrow \Delta$ i istnieje dowód $\mathcal{D}$ dla $\Gamma \Rightarrow \Delta$ taki, że $\|\mathcal{D}\| < 2^n$.

DOWÓD: Przez indukcję po n .

Baza: $n = 0$ oznacza, że $\Gamma \Rightarrow \Delta$ jest sekwentem atomowym a skoro jest tautologią to jest aksjomatem z dowodem o wielkości 0. Założenie indukcyjne mówi, że lemat zachodzi dla dowolnego $\Gamma' \Rightarrow \Delta'$ o ilości stałych $< n$. Pokazujemy, że zajdzie również dla sekwentu zawierającego n stałych.

Analityczny System RS

Pełność ARS

Jeżeli $\models \Gamma \Rightarrow \Delta$ i w $\Gamma \Rightarrow \Delta$ jest n wystąpień stałych logicznych, to $\vdash \Gamma \Rightarrow \Delta$ i istnieje dowód $\mathcal{D}$ dla $\Gamma \Rightarrow \Delta$ taki, że $\|\mathcal{D}\| < 2^n$.

DOWÓD: Przez indukcję po n .

Baza: $n = 0$ oznacza, że $\Gamma \Rightarrow \Delta$ jest sekwentem atomowym a skoro jest tautologią to jest aksjomatem z dowodem o wielkości 0.

Założenie indukcyjne mówi, że lemat zachodzi dla dowolnego $\Gamma' \Rightarrow \Delta'$ o ilości stałych $< n$. Pokazujemy, że zajdzie również dla sekwentu zawierającego n stałych.

Musimy rozważyć przypadki wszystkich formuł złożonych w $\Gamma \Rightarrow \Delta$. Rozważymy przypadek koniunkcji.

Analityczny System RS

Pełność ARS

Analityczny System RS

Pełność ARS

$\varphi \wedge \psi$ w poprzedniku. Zatem $\Gamma \Rightarrow \Delta := \varphi \wedge \psi, \Gamma' \Rightarrow \Delta$. Z odwracalności mamy, że $\models \varphi, \psi, \Gamma' \Rightarrow \Delta$ a ponieważ sekwent ten ma $n - 1$ stałych więc podpada pod założenie indukcyjne, zatem $\vdash \varphi, \psi, \Gamma' \Rightarrow \Delta$ i $\|\mathcal{D}\| < 2^{n-1}$. Dodając do $\mathcal{D}$, $\varphi \wedge \psi, \Gamma' \Rightarrow \Delta$ jako kolejny sekwent uzyskany przez $(\wedge \Rightarrow)$ otrzymujemy dowód $\mathcal{D}'$ tegoż sekwentu taki, że $\|\mathcal{D}'\| < 2^{n-1} + 1 \leq 2^n$.

Analityczny System RS

Pełność ARS

$\varphi \wedge \psi$ w poprzedniku. Zatem $\Gamma \Rightarrow \Delta := \varphi \wedge \psi, \Gamma' \Rightarrow \Delta$. Z odwracalności mamy, że $\models \varphi, \psi, \Gamma' \Rightarrow \Delta$ a ponieważ sekwent ten ma $n - 1$ stałych więc podpada pod założenie indukcyjne, zatem $\vdash \varphi, \psi, \Gamma' \Rightarrow \Delta$ i $\|\mathcal{D}\| < 2^{n-1}$. Dodając do $\mathcal{D}$, $\varphi \wedge \psi, \Gamma' \Rightarrow \Delta$ jako kolejny sekwent uzyskany przez $(\wedge \Rightarrow)$ otrzymujemy dowód $\mathcal{D}'$ tegoż sekwentu taki, że $\|\mathcal{D}'\| < 2^{n-1} + 1 \leq 2^n$.

$\varphi \wedge \psi$ w następniku. Zatem $\Gamma \Rightarrow \Delta := \Gamma \Rightarrow \Delta', \varphi \wedge \psi$. Z odwracalności mamy, że zarówno $\models \Gamma \Rightarrow \Delta' \varphi$ jak i $\models \Gamma \Rightarrow \Delta' \psi$. a ponieważ każdy z tych sekwentów ma $n - 1$ stałych więc podpada pod założenie indukcyjne i ma dowód $\|\mathcal{D}\| < 2^{n-1}$. Do obu dowodów dodajemy $\Gamma \Rightarrow \Delta', \varphi \wedge \psi$ uzyskany przez $(\Rightarrow \wedge)$ i otrzymujemy dowód $\mathcal{D}'$ tegoż sekwentu taki, że $\|\mathcal{D}'\| < 2^n$, gdyż dla dowolnych $i, j < 2^{n-1}$, $i + j + 1 < 2^n$. □

Analityczny System RS

Dopuszczalność osłabiania w ARS:

Analityczny System RS

Dopuszczalność osłabiania w ARS:

Dowód indukcyjny po długości dowodu $\Gamma' \Rightarrow \Delta'$.

Analityczny System RS

Dopuszczalność osłabiania w ARS:

Dowód indukcyjny po długości dowodu $\Gamma' \Rightarrow \Delta'$.

Baza: Dowód $\Gamma' \Rightarrow \Delta'$ ma długość 0, zatem jest to aksjomat.

Więc $\Gamma \Rightarrow \Delta$ też jest aksjomatem o dowodzie długości 0.

Analityczny System RS

Dopuszczalność osłabiania w ARS:

Dowód indukcyjny po długości dowodu $\Gamma' \Rightarrow \Delta'$.

Baza: Dowód $\Gamma' \Rightarrow \Delta'$ ma długość 0, zatem jest to aksjomat.

Więc $\Gamma \Rightarrow \Delta$ też jest aksjomatem o dowodzie długości 0.

Założenie indukcyjne mówi, że lemat zachodzi dla dowolnego dowodu $\Gamma' \Rightarrow \Delta'$ o długości $< n$. Pokazujemy, że zajdzie również gdy dowód ma długość n .

Analityczny System RS

Dopuszczalność osłabiania w ARS:

Dowód indukcyjny po długości dowodu $\Gamma' \Rightarrow \Delta'$.

Baza: Dowód $\Gamma' \Rightarrow \Delta'$ ma długość 0, zatem jest to aksjomat.

Więc $\Gamma \Rightarrow \Delta$ też jest aksjomatem o dowodzie długości 0.

Założenie indukcyjne mówi, że lemat zachodzi dla dowolnego dowodu $\Gamma' \Rightarrow \Delta'$ o długości $< n$. Pokazujemy, że zajdzie również gdy dowód ma długość n .

Musimy rozważyć przypadki zastosowania wszystkich reguł do uzyskania $\Gamma' \Rightarrow \Delta'$.

Analityczny System RS

Dopuszczalność osłabiania w ARS:

Analityczny System RS

Dopuszczalność osłabiania w ARS:

Rozważmy przypadek $(\wedge \Rightarrow)$.

Analityczny System RS

Dopuszczalność osłabiania w ARS:

Rozważmy przypadek $(\wedge \Rightarrow)$.

Mamy zatem dowód $\mathcal{D}$ długości n zakończony sekwentem $\varphi \wedge \psi, \Gamma'' \Rightarrow \Delta' := \Gamma' \Rightarrow \Delta'$ ($\Gamma' = \Gamma'' \cup \{\varphi \wedge \psi\}$).

Analityczny System RS

Dopuszczalność osłabiania w ARS:

Rozważmy przypadek $(\wedge \Rightarrow)$.

Mamy zatem dowód $\mathcal{D}$ długości n zakończony sekwentem $\varphi \wedge \psi, \Gamma'' \Rightarrow \Delta' := \Gamma' \Rightarrow \Delta'$ ($\Gamma' = \Gamma'' \cup \{\varphi \wedge \psi\}$).

Przesłanka $\varphi, \psi, \Gamma'' \Rightarrow \Delta'$ ma dowód długości $n - 1$ zatem podpada pod założenie indukcyjne, czyli $\varphi, \psi, \Gamma'', \Pi \Rightarrow \Delta$, gdzie $\Pi = \Gamma - \Gamma'$, ma dowód tej samej długości, tj. $n - 1$.

Analityczny System RS

Dopuszczalność osłabiania w ARS:

Rozważmy przypadek $(\wedge \Rightarrow)$.

Mamy zatem dowód $\mathcal{D}$ długości n zakończony sekwentem $\varphi \wedge \psi, \Gamma'' \Rightarrow \Delta' := \Gamma' \Rightarrow \Delta'$ ($\Gamma' = \Gamma'' \cup \{\varphi \wedge \psi\}$).

Przesłanka $\varphi, \psi, \Gamma'' \Rightarrow \Delta'$ ma dowód długości $n - 1$ zatem podpada pod założenie indukcyjne, czyli $\varphi, \psi, \Gamma'', \Pi \Rightarrow \Delta$, gdzie $\Pi = \Gamma - \Gamma'$, ma dowód tej samej długości, tj. $n - 1$.

Przez $(\wedge \Rightarrow)$ otrzymujemy $\varphi \wedge \psi, \Gamma'', \Pi \Rightarrow \Delta := \Gamma \Rightarrow \Delta$; dowód ma długość n .

Analityczny System RS

Dopuszczalność osłabiania w ARS:

Rozważmy przypadek $(\wedge \Rightarrow)$.

Mamy zatem dowód $\mathcal{D}$ długości n zakończony sekwentem $\varphi \wedge \psi, \Gamma'' \Rightarrow \Delta' := \Gamma' \Rightarrow \Delta'$ ($\Gamma' = \Gamma'' \cup \{\varphi \wedge \psi\}$).

Przesłanka $\varphi, \psi, \Gamma'' \Rightarrow \Delta'$ ma dowód długości $n - 1$ zatem podpada pod założenie indukcyjne, czyli $\varphi, \psi, \Gamma'', \Pi \Rightarrow \Delta$, gdzie $\Pi = \Gamma - \Gamma'$, ma dowód tej samej długości, tj. $n - 1$.

Przez $(\wedge \Rightarrow)$ otrzymujemy $\varphi \wedge \psi, \Gamma'', \Pi \Rightarrow \Delta := \Gamma \Rightarrow \Delta$; dowód ma długość n .

Zadanie: dowieść inne przypadki.

Analityczny System RS

Odwracalność reguł w ARS:

Analityczny System RS

Odwracalność reguł w ARS:

Lemat22: Dla każdej reguły, jeżeli wniosek ma dowód (długości n), to przesłanki też mają dowody (długości $\leq n$).

Analityczny System RS

Odwracalność reguł w ARS:

Lemat22: Dla każdej reguły, jeżeli wniosek ma dowód (długości n), to przesłanki też mają dowody (długości $\leq n$).

Przeprowadzimy dowód indukcyjny po długości dowodu sekwentu-wniosku.

Analityczny System RS

Odwracalność reguł w ARS:

Lemat22: Dla każdej reguły, jeżeli wniosek ma dowód (długości n), to przesłanki też mają dowody (długości $\leq n$).

Przeprowadzimy dowód indukcyjny po długości dowodu sekwentu-wniosku.

Baza: Dowód ma długość 0, zatem jest to aksjomat. Niech to będzie np. $\Gamma, p \Rightarrow p, \Delta, \varphi \wedge \psi$, wtedy obie przesłanki mają postać $\Gamma, p \Rightarrow p, \Delta, \varphi$ i $\Gamma, p \Rightarrow p, \Delta, \psi$ i obie są dowiedlne (jako aksjomaty).

Analityczny System RS

Odwracalność reguł w ARS:

Lemat22: Dla każdej reguły, jeżeli wniosek ma dowód (długości n), to przesłanki też mają dowody (długości $\leq n$).

Przeprowadzimy dowód indukcyjny po długości dowodu sekwentu-wniosku.

Baza: Dowód ma długość 0, zatem jest to aksjomat. Niech to będzie np. $\Gamma, p \Rightarrow p, \Delta, \varphi \wedge \psi$, wtedy obie przesłanki mają postać $\Gamma, p \Rightarrow p, \Delta, \varphi$ i $\Gamma, p \Rightarrow p, \Delta, \psi$ i obie są dowiedlne (jako aksjomaty).

Analogicznie dla innych przypadków.

Analityczny System RS

Odwracalność reguł w ARS:

Lemat22: Dla każdej reguły, jeżeli wniosek ma dowód (długości n), to przesłanki też mają dowody (długości $\leq n$).

Przeprowadzimy dowód indukcyjny po długości dowodu sekwentu-wniosku.

Baza: Dowód ma długość 0, zatem jest to aksjomat. Niech to będzie np. $\Gamma, p \Rightarrow p, \Delta, \varphi \wedge \psi$, wtedy obie przesłanki mają postać $\Gamma, p \Rightarrow p, \Delta, \varphi$ i $\Gamma, p \Rightarrow p, \Delta, \psi$ i obie są dowiedlne (jako aksjomaty).

Analogicznie dla innych przypadków.

Założenie indukcyjne mówi, że lemat zachodzi dla dowolnego dowodu wniosku o długości $< n$. Pokazujemy, że zajdzie również gdy dowód ma długość n .

Analityczny System RS

Odwracalność reguł w ARS:

Rozważmy przypadek $(\wedge \Rightarrow)$.

Analityczny System RS

Odwracalność reguł w ARS:

Rozważmy przypadek $(\wedge \Rightarrow)$.

Mamy zatem dowód $\mathcal{D}$ długości n zakończony sekwentem
 $S := \varphi \wedge \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta$.

Analityczny System RS

Odwracalność reguł w ARS:

Rozważmy przypadek $(\wedge \Rightarrow)$.

Mamy zatem dowód $\mathcal{D}$ długości n zakończony sekwentem

$S := \varphi \wedge \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta$.

Należy rozważyć 2 podprzypadki:

Analityczny System RS

Odwracalność reguł w ARS:

Rozważmy przypadek $(\wedge \Rightarrow)$.

Mamy zatem dowód $\mathcal{D}$ długości n zakończony sekwentem

$S := \varphi \wedge \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta$.

Należy rozważyć 2 podprzypadki:

- a. $\varphi \wedge \psi$ jest formułą zasadniczą S

Analityczny System RS

Odwracalność reguł w ARS:

Rozważmy przypadek $(\wedge \Rightarrow)$.

Mamy zatem dowód $\mathcal{D}$ długości n zakończony sekwentem

$S := \varphi \wedge \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta$.

Należy rozważyć 2 podprzypadki:

- a. $\varphi \wedge \psi$ jest formułą zasadniczą S
- b. $\varphi \wedge \psi$ nie jest formułą zasadniczą S

Analityczny System RS

Odwracalność reguł w ARS:

Rozważmy przypadek $(\wedge \Rightarrow)$.

Mamy zatem dowód $\mathcal{D}$ długości n zakończony sekwentem $S := \varphi \wedge \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta$.

Należy rozważyć 2 podprzypadki:

- a. $\varphi \wedge \psi$ jest formułą zasadniczą S
- b. $\varphi \wedge \psi$ nie jest formułą zasadniczą S

Jeżeli ostatnia reguła to $(\wedge \Rightarrow)$ z $\varphi \wedge \psi$ jako formułą zasadniczą, to wtedy po obcięciu ostatniego sekwentu z $\mathcal{D}$ mamy dowód $\varphi, \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta$ (długości $n - 1$).

Analityczny System RS

Odwracalność reguł w ARS:

Analityczny System RS

Odwracalność reguł w ARS:

Rozważmy przypadek $(\wedge \Rightarrow)$, podprzypadek b.

Analityczny System RS

Odwracalność reguł w ARS:

Rozważmy przypadek $(\wedge \Rightarrow)$, podprzypadek b.

Jeżeli $\varphi \wedge \psi$ nie jest formułą zasadniczą S , to jest formułą parametryczną; przykładowo, jeżeli ostatnio zastosowana reguła była 2-przesłankowa, to $\mathcal{D}$ kończy się następująco:

Analityczny System RS

Odwracalność reguł w ARS:

Rozważmy przypadek $(\wedge \Rightarrow)$, podprzypadek b.

Jeżeli $\varphi \wedge \psi$ nie jest formułą zasadniczą S , to jest formułą parametryczną; przykładowo, jeżeli ostatecznie zastosowana reguła była 2-przesłankowa, to $\mathcal{D}$ kończy się następująco:

$$\frac{\varphi \wedge \psi, \Gamma' \Rightarrow \Delta' \quad \varphi \wedge \psi, \Gamma'' \Rightarrow \Delta''}{\varphi \wedge \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

Analityczny System RS

Odwracalność reguł w ARS:

Rozważmy przypadek $(\wedge \Rightarrow)$, podprzypadek b.

Jeżeli $\varphi \wedge \psi$ nie jest formułą zasadniczą S , to jest formułą parametryczną; przykładowo, jeżeli ostatecznie zastosowana reguła była 2-przesłankowa, to $\mathcal{D}$ kończy się następująco:

$$\frac{\varphi \wedge \psi, \Gamma' \Rightarrow \Delta' \quad \varphi \wedge \psi, \Gamma'' \Rightarrow \Delta''}{\varphi \wedge \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta}$$

Ponieważ dowody obu przesłanek mają długość $< n$, to podpadają pod założenie indukcyjne. Zatem mamy dowody sekwentów $\varphi, \psi, \Gamma' \Rightarrow \Delta'$ i $\varphi, \psi, \Gamma'' \Rightarrow \Delta''$. Ale wtedy za pomocą tej samej reguły 2-przesłankowej, która kończyła $\mathcal{D}$ wydedukujemy z nich sekwent $\varphi, \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta$, czyli przesłankę rozważanego sekwentu.

Analityczny System RS

Dopuszczalność kontrakcji:

Analityczny System RS

Dopuszczalność kontrakcji:

Jeżeli $\vdash_{ARS} \varphi, \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta$, to $\vdash_{ARS} \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta$, oraz jeżeli $\vdash_{ARS} \Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi, \varphi$, to $\vdash_{ARS} \Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi$, ponadto długość dowodu nie jest większa.

Analityczny System RS

Dopuszczalność kontrakcji:

Jeżeli $\vdash_{ARS} \varphi, \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta$, to $\vdash_{ARS} \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta$, oraz jeżeli $\vdash_{ARS} \Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi, \varphi$, to $\vdash_{ARS} \Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi$, ponadto długość dowodu nie jest większa.

DOWÓD: Przeprowadzimy dowód indukcyjny po długości dowodu $\varphi, \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta$ (dla $\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi, \varphi$ analogicznie)

Analityczny System RS

Dopuszczalność kontrakcji:

Jeżeli $\vdash_{ARS} \varphi, \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta$, to $\vdash_{ARS} \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta$, oraz jeżeli $\vdash_{ARS} \Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi, \varphi$, to $\vdash_{ARS} \Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi$, ponadto długość dowodu nie jest większa.

DOWÓD: Przeprowadzimy dowód indukcyjny po długości dowodu $\varphi, \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta$ (dla $\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi, \varphi$ analogicznie)

Baza: $\varphi, \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta$ ma dowód długości 0, zatem jest aksjomatem i bez względu na to czy $\psi \in \Gamma \cup \Delta \cup \{\varphi\}$ jest identyczne z φ czy nie, to $\varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta$ też jest aksjomatem.

Analityczny System RS

Dopuszczalność kontrakcji:

Analityczny System RS

Dopuszczalność kontrakcji:

Założenie indukcyjne mówi, że lemat zachodzi dla dowolnego dowodu wniosku o długości $< n$. Pokazujemy, że zajdzie również gdy dowód ma długość n . Należy rozważyć 2 przypadki:

Analityczny System RS

Dopuszczalność kontrakcji:

Założenie indukcyjne mówi, że lemat zachodzi dla dowolnego dowodu wniosku o długości $< n$. Pokazujemy, że zajdzie również gdy dowód ma długość n . Należy rozważyć 2 przypadki:

- a. φ nie jest formułą zasadniczą
- b. φ jest formułą zasadniczą

Analityczny System RS

Dopuszczalność kontrakcji:

Założenie indukcyjne mówi, że lemat zachodzi dla dowolnego dowodu wniosku o długości $< n$. Pokazujemy, że zajdzie również gdy dowód ma długość n . Należy rozważyć 2 przypadki:

- a. φ nie jest formułą zasadniczą
- b. φ jest formułą zasadniczą

Jeżeli φ nie jest formułą zasadniczą w dowodzonym sekwencie, to $\varphi, \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta$ został wydedukowany z $\varphi, \varphi, \Gamma' \Rightarrow \Delta'$ przez regułę jednoprzestankową lub dodatkowo z $\varphi, \varphi, \Gamma'' \Rightarrow \Delta''$ przez regułę dwuprzestankową. W każdym przypadku przesłanki podpadają pod założenia indukcyjne, zatem $\varphi, \Gamma' \Rightarrow \Delta'$ (i $\varphi, \Gamma'' \Rightarrow \Delta''$ mają dowody długości mniejszej od n skąd przez zastosowanie tej samej reguły jedno (lub dwu) przesłankowej dostajemy dowód $\varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta$ o długości co najwyżej n .

Analityczny System RS

Dopuszczalność kontrakcji:

Analityczny System RS

Dopuszczalność kontrakcji:

Jeżeli φ nie jest formułą zasadniczą w dowodzonej sekwencji, to musimy rozważyć wszystkie przypadki formy φ .

Analityczny System RS

Dopuszczalność kontrakcji:

Jeżeli φ nie jest formułą zasadniczą w dowodzonym sekwencie, to musimy rozważyć wszystkie przypadki formy φ .

Niech $\varphi := \psi \wedge \chi$, wtedy rozważany sekwent ma postać $\psi \wedge \chi, \psi \wedge \chi, \Gamma \Rightarrow \Delta$ a przesłanka postać $\psi, \chi, \psi \wedge \chi, \Gamma \Rightarrow \Delta$ i dowód długości $n - 1$. Z lematu poprzedniego (o odwracalności) $\psi, \chi, \psi, \chi, \Gamma \Rightarrow \Delta$ też ma dowód o długości nie większej od $n - 1$. Z założenia indukcyjnego zastosowanego dwukrotnie mamy dowód $\psi, \chi, \Gamma \Rightarrow \Delta$ o długości nie większej od $n - 1$, zatem przez $(\wedge \Rightarrow)$ otrzymujemy dowód $\psi \wedge \chi, \Gamma \Rightarrow \Delta$ o długości nie większej od n .

Analityczny System RS

Dopuszczalność kontrakcji:

Jeżeli φ nie jest formułą zasadniczą w dowodzonym sekwencie, to musimy rozważyć wszystkie przypadki formy φ .

Niech $\varphi := \psi \wedge \chi$, wtedy rozważany sekwent ma postać $\psi \wedge \chi, \psi \wedge \chi, \Gamma \Rightarrow \Delta$ a przesłanka postać $\psi, \chi, \psi \wedge \chi, \Gamma \Rightarrow \Delta$ i dowód długości $n - 1$. Z lematu poprzedniego (o odwracalności) $\psi, \chi, \psi, \chi, \Gamma \Rightarrow \Delta$ też ma dowód o długości nie większej od $n - 1$. Z założenia indukcyjnego zastosowanego dwukrotnie mamy dowód $\psi, \chi, \Gamma \Rightarrow \Delta$ o długości nie większej od $n - 1$, zatem przez $(\wedge \Rightarrow)$ otrzymujemy dowód $\psi \wedge \chi, \Gamma \Rightarrow \Delta$ o długości nie większej od n . Analogicznie dla φ postaci $\neg\psi, \psi \vee \chi, \psi \rightarrow \chi$. □

Równoważność reguł.

Podane niżej schematy sekwentów i reguł sekwentowych są wzajemnie wyprowadzalne:

Równoważność reguł.

Podane niżej schematy sekwentów i reguł sekwentowych są wzajemnie wyprowadzalne:

- 1 $\varphi \Rightarrow \psi$
- 2 $\psi, \Gamma \Rightarrow \Delta / \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta$
- 3 $\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi / \Gamma \Rightarrow \Delta, \psi$
- 4 $\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi; \psi, \Gamma' \Rightarrow \Delta' / \Gamma, \Gamma' \Rightarrow \Delta, \Delta'$

Równoważność reguł.

Dowód:

Równoważność reguł.

Dowód:

1. $\implies$ 2.: Wystarczy zastosować (Cut) do 1. i przesłanki 2. by dostać wniosek.

Równoważność reguł.

Dowód:

1. $\implies$ 2.: Wystarczy zastosować (Cut) do 1. i przesłanki 2. by dostać wniosek.
2. $\implies$ 3.: Z aksjomatu $\psi \Rightarrow \psi$ przez 2. otrzymujemy $\varphi \Rightarrow \psi$, które przez (Cut) z przesłanką 3. daje wniosek.

Równoważność reguł.

Dowód:

1. $\implies$ 2.: Wystarczy zastosować (Cut) do 1. i przesłanki 2. by dostać wniosek.

2. $\implies$ 3.: Z aksjomatu $\psi \Rightarrow \psi$ przez 2. otrzymujemy $\varphi \Rightarrow \psi$, które przez (Cut) z przesłanką 3. daje wniosek.

3. $\implies$ 4.: wyprowadzalność demonstruje poniższy schemat dowodu:

$$(3.) \frac{\frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi}{\Gamma, \Gamma' \Rightarrow \Delta, \Delta'} \quad \frac{\frac{\varphi \Rightarrow \varphi}{\varphi \Rightarrow \psi} \quad \psi, \Gamma' \Rightarrow \Delta'}{\varphi, \Gamma' \Rightarrow \Delta'} (Cut)}{\Gamma, \Gamma' \Rightarrow \Delta, \Delta'} (Cut)$$

Równoważność reguł.

Dowód:

1. $\implies$ 2.: Wystarczy zastosować (Cut) do 1. i przesłanki 2. by dostać wniosek.

2. $\implies$ 3.: Z aksjomatu $\psi \Rightarrow \psi$ przez 2. otrzymujemy $\varphi \Rightarrow \psi$, które przez (Cut) z przesłanką 3. daje wniosek.

3. $\implies$ 4.: wyprowadzalność demonstruje poniższy schemat dowodu:

$$\frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \quad \frac{\varphi \Rightarrow \varphi \quad \varphi \Rightarrow \psi}{\varphi, \Gamma' \Rightarrow \Delta'} \quad \psi, \Gamma' \Rightarrow \Delta'}{\Gamma, \Gamma' \Rightarrow \Delta, \Delta'} \text{ (Cut)}$$

4. $\implies$ 1.: Z $\varphi \Rightarrow \varphi$ i $\psi \Rightarrow \psi$ przez 4. otrzymujemy 1.

Równoważność reguł.

Podane niżej schematy sekwentów i reguł sekwentowych są wzajemnie wyprowadzalne:

Równoważność reguł.

Podane niżej schematy sekwentów i reguł sekwentowych są wzajemnie wyprowadzalne:

- 1 $\varphi, \psi \Rightarrow \chi$
- 2 $\chi, \Gamma \Rightarrow \Delta / \varphi, \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta$
- 3 $\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi / \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta, \chi$
- 4 $\Gamma \Rightarrow \Delta, \psi / \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta, \chi$
- 5 $\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi; \Gamma' \Rightarrow \Delta', \psi / \Gamma, \Gamma' \Rightarrow \Delta, \Delta', \chi$
- 6 $\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi; \chi, \Gamma' \Rightarrow \Delta' / \psi, \Gamma, \Gamma' \Rightarrow \Delta, \Delta'$
- 7 $\Gamma \Rightarrow \Delta, \psi; \chi, \Gamma' \Rightarrow \Delta' / \varphi, \Gamma, \Gamma' \Rightarrow \Delta, \Delta'$
- 8 $\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi; \Gamma' \Rightarrow \Delta', \psi; \chi, \Pi \Rightarrow \Sigma / \Gamma, \Gamma', \Pi \Rightarrow \Delta, \Delta', \Sigma$

Równoważność reguł.

Dowód:

Równoważność reguł.

Dowód:

1. $\implies$ 2.: Wystarczy zastosować (Cut) do 1. i przesłanki 2. by dostać wniosek.

Równoważność reguł.

Dowód:

1. $\implies$ 2.: Wystarczy zastosować (Cut) do 1. i przesłanki 2. by dostać wniosek.
2. $\implies$ 3.: Z aksjomatu $\chi \Rightarrow \chi$ przez 2. otrzymujemy $\varphi, \psi \Rightarrow \chi$, które przez (Cut) z przesłanką 3. daje wniosek.

Równoważność reguł.

Dowód:

1. $\implies$ 2.: Wystarczy zastosować (Cut) do 1. i przesłanki 2. by dostać wniosek.
2. $\implies$ 3.: Z aksjomatu $\chi \Rightarrow \chi$ przez 2. otrzymujemy $\varphi, \psi \Rightarrow \chi$, które przez (Cut) z przesłanką 3. daje wniosek.
3. $\implies$ 4.: analogicznie do poprzedniego, z 3. zastosowanym do $\varphi \Rightarrow \varphi$.

Równoważność reguł.

Dowód:

1. $\implies$ 2.: Wystarczy zastosować (Cut) do 1. i przesłanki 2. by dostać wniosek.
2. $\implies$ 3.: Z aksjomatu $\chi \Rightarrow \chi$ przez 2. otrzymujemy $\varphi, \psi \Rightarrow \chi$, które przez (Cut) z przesłanką 3. daje wniosek.
3. $\implies$ 4.: analogicznie do poprzedniego, z 3. zastosowanym do $\varphi \Rightarrow \varphi$.
4. $\implies$ 5.: analogicznie do poprzedniego, z tym, że 4. zamiast do aksjomatu stosujemy do przesłanki 5. postaci $\Gamma' \Rightarrow \Delta', \psi$ by przez (Cut) na drugiej przesłance dostać wniosek.

Równoważność reguł.

Dowód:

1. $\implies$ 2.: Wystarczy zastosować (Cut) do 1. i przesłanki 2. by dostać wniosek.
2. $\implies$ 3.: Z aksjomatu $\chi \Rightarrow \chi$ przez 2. otrzymujemy $\varphi, \psi \Rightarrow \chi$, które przez (Cut) z przesłanką 3. daje wniosek.
3. $\implies$ 4.: analogicznie do poprzedniego, z 3. zastosowanym do $\varphi \Rightarrow \varphi$.
4. $\implies$ 5.: analogicznie do poprzedniego, z tym, że 4. zamiast do aksjomatu stosujemy do przesłanki 5. postaci $\Gamma' \Rightarrow \Delta', \psi$ by przez (Cut) na drugiej przesłance dostać wniosek.
5. $\implies$ 6.: wyprowadzalność demonstruje poniższy schemat dowodu:

$$(5.) \frac{\frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \quad \psi \Rightarrow \psi}{\psi, \Gamma \Rightarrow \Delta, \chi} \quad \chi, \Gamma' \Rightarrow \Delta'}{\psi, \Gamma, \Gamma' \Rightarrow \Delta, \Delta'} (Cut)$$

Równoważność reguł.

Dowód:

Równoważność reguł.

Dowód:

6. $\Rightarrow$ 7.: wyprowadzalność demonstruje poniższy schemat dowodu:

$$\frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \psi \quad \frac{\varphi \Rightarrow \varphi \quad \chi, \Gamma' \Rightarrow \Delta'}{\psi, \varphi, \Gamma' \Rightarrow \Delta'} (6.)}{\varphi, \Gamma, \Gamma' \Rightarrow \Delta, \Delta'} (Cut)$$

Równoważność reguł.

Dowód:

6. $\implies$ 7.: wyprowadzalność demonstruje poniższy schemat dowodu:

$$\frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \psi \quad \frac{\varphi \Rightarrow \varphi \quad \chi, \Gamma' \Rightarrow \Delta'}{\psi, \varphi, \Gamma' \Rightarrow \Delta'} (6.)}{\varphi, \Gamma, \Gamma' \Rightarrow \Delta, \Delta'} (Cut)$$

7. $\implies$ 8.: wyprowadzalność demonstruje poniższy schemat dowodu:

$$\frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \quad \frac{\Gamma' \Rightarrow \Delta', \psi \quad \chi, \Pi \Rightarrow \Sigma}{\varphi, \Gamma', \Pi \Rightarrow \Delta', \Sigma} (7.)}{\Gamma, \Gamma', \Pi \Rightarrow \Delta, \Delta', \Sigma} (Cut)$$

Równoważność reguł.

Dowód:

6. $\implies$ 7.: wyprowadzalność demonstruje poniższy schemat dowodu:

$$\frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \psi \quad \frac{\varphi \Rightarrow \varphi \quad \chi, \Gamma' \Rightarrow \Delta'}{\psi, \varphi, \Gamma' \Rightarrow \Delta'} (6.)}{\varphi, \Gamma, \Gamma' \Rightarrow \Delta, \Delta'} (Cut)$$

7. $\implies$ 8.: wyprowadzalność demonstruje poniższy schemat dowodu:

$$\frac{\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi \quad \frac{\Gamma' \Rightarrow \Delta', \psi \quad \chi, \Pi \Rightarrow \Sigma}{\varphi, \Gamma', \Pi \Rightarrow \Delta', \Sigma} (7.)}{\Gamma, \Gamma', \Pi \Rightarrow \Delta, \Delta', \Sigma} (Cut)$$

8. $\implies$ 1.: Z $\varphi \Rightarrow \varphi$, $\psi \Rightarrow \psi$ i $\chi \Rightarrow \chi$ przez 8. otrzymujemy 1.

Równoważność reguł.

Podane niżej schematy sekwentów i reguł sekwentowych są wzajemnie wyprowadzalne:

Równoważność reguł.

Podane niżej schematy sekwentów i reguł sekwentowych są wzajemnie wyprowadzalne:

- 1 $\varphi \Rightarrow \psi, \chi$
- 2 $\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi / \Gamma \Rightarrow \Delta, \psi, \chi$
- 3 $\psi, \Gamma \Rightarrow \Delta / \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta, \chi$
- 4 $\chi, \Gamma \Rightarrow \Delta / \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta, \psi$
- 5 $\psi, \Gamma \Rightarrow \Delta; \chi, \Gamma' \Rightarrow \Delta' / \varphi, \Gamma, \Gamma' \Rightarrow \Delta, \Delta'$
- 6 $\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi; \chi, \Gamma' \Rightarrow \Delta' / \Gamma, \Gamma' \Rightarrow \Delta, \Delta', \psi$
- 7 $\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi; \chi, \Gamma' \Rightarrow \Delta' / \Gamma, \Gamma' \Rightarrow \Delta, \Delta', \chi$
- 8 $\Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi; \psi, \Gamma' \Rightarrow \Delta'; \chi, \Pi \Rightarrow \Sigma / \Gamma, \Gamma', \Pi \Rightarrow \Delta, \Delta', \Sigma$

Dowód C dualnie do części B.

Równoważność reguł.

Przykład $\vee$:

Równoważność reguł.

Przykład $\vee$:

Jedna z reguł ($\Rightarrow \vee$) dla (addytywnej) alternatywy podpada pod schemat A.3., zatem równoważnie można użyć:

Równoważność reguł.

Przykład $\vee$:

Jedna z reguł ($\Rightarrow \vee$) dla (addytywnej) alternatywy podpada pod schemat A.3., zatem równoważnie można użyć:

$$\text{A.1. } \varphi \Rightarrow \varphi \vee \psi$$

Równoważność reguł.

Przykład $\vee$:

Jedna z reguł ($\Rightarrow \vee$) dla (addytywnej) alternatywy podpada pod schemat A.3., zatem równoważnie można użyć:

$$\text{A.1. } \varphi \Rightarrow \varphi \vee \psi$$

$$\text{A.2. } \varphi \vee \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta / \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta$$

Równoważność reguł.

Przykład $\vee$:

Jedna z reguł ($\Rightarrow \vee$) dla (addytywnej) alternatywy podpada pod schemat A.3., zatem równoważnie można użyć:

$$\text{A.1. } \varphi \Rightarrow \varphi \vee \psi$$

$$\text{A.2. } \varphi \vee \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta / \varphi, \Gamma \Rightarrow \Delta$$

lub

$$\text{A.4. } \Gamma \Rightarrow \Delta, \varphi; \varphi \vee \psi, \Gamma' \Rightarrow \Delta' / \Gamma, \Gamma' \Rightarrow \Delta, \Delta'$$

Równoważność reguł.

Dla odmiany $(\vee \Rightarrow)$ podpada pod schemat C.5. $(z \varphi := \psi \vee \chi)$,
generuje to następujące równoważniki:

Równoważność reguł.

Dla odmiany ($\vee \Rightarrow$) podpada pod schemat C.5. ($z \varphi := \psi \vee \chi$),
generuje to następujące równoważniki:

C.1. $\psi \vee \chi \Rightarrow \psi, \chi$

Równoważność reguł.

Dla odmiany ($\vee \Rightarrow$) podpada pod schemat C.5. ($z \varphi := \psi \vee \chi$), generuje to następujące równoważniki:

C.1. $\psi \vee \chi \Rightarrow \psi, \chi$

C.2. $\Gamma \Rightarrow \Delta, \psi \vee \chi / \Gamma \Rightarrow \Delta, \psi, \chi$

Równoważność reguł.

Dla odmiany ($\vee \Rightarrow$) podpada pod schemat C.5. (z $\varphi := \psi \vee \chi$),
generuje to następujące równoważniki:

C.1. $\psi \vee \chi \Rightarrow \psi, \chi$

C.2. $\Gamma \Rightarrow \Delta, \psi \vee \chi / \Gamma \Rightarrow \Delta, \psi, \chi$

C.3. $\psi, \Gamma \Rightarrow \Delta / \psi \vee \chi, \Gamma \Rightarrow \Delta, \chi$

Równoważność reguł.

Dla odmiany ($\vee \Rightarrow$) podpada pod schemat C.5. ($z \varphi := \psi \vee \chi$),
generuje to następujące równoważniki:

$$\text{C.1. } \psi \vee \chi \Rightarrow \psi, \chi$$

$$\text{C.2. } \Gamma \Rightarrow \Delta, \psi \vee \chi / \Gamma \Rightarrow \Delta, \psi, \chi$$

$$\text{C.3. } \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta / \psi \vee \chi, \Gamma \Rightarrow \Delta, \chi$$

$$\text{C.4. } \chi, \Gamma \Rightarrow \Delta / \psi \vee \chi, \Gamma \Rightarrow \Delta, \psi$$

Równoważność reguł.

Dla odmiany ($\vee \Rightarrow$) podpada pod schemat C.5. (z $\varphi := \psi \vee \chi$),
generuje to następujące równoważniki:

$$\text{C.1. } \psi \vee \chi \Rightarrow \psi, \chi$$

$$\text{C.2. } \Gamma \Rightarrow \Delta, \psi \vee \chi / \Gamma \Rightarrow \Delta, \psi, \chi$$

$$\text{C.3. } \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta / \psi \vee \chi, \Gamma \Rightarrow \Delta, \chi$$

$$\text{C.4. } \chi, \Gamma \Rightarrow \Delta / \psi \vee \chi, \Gamma \Rightarrow \Delta, \psi$$

$$\text{C.6. } \Gamma \Rightarrow \Delta, \psi \vee \chi; \chi, \Gamma' \Rightarrow \Delta' / \Gamma, \Gamma' \Rightarrow \Delta, \Delta', \psi$$

Równoważność reguł.

Dla odmiany ($\vee \Rightarrow$) podpada pod schemat C.5. (z $\varphi := \psi \vee \chi$),
generuje to następujące równoważniki:

$$\text{C.1. } \psi \vee \chi \Rightarrow \psi, \chi$$

$$\text{C.2. } \Gamma \Rightarrow \Delta, \psi \vee \chi / \Gamma \Rightarrow \Delta, \psi, \chi$$

$$\text{C.3. } \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta / \psi \vee \chi, \Gamma \Rightarrow \Delta, \chi$$

$$\text{C.4. } \chi, \Gamma \Rightarrow \Delta / \psi \vee \chi, \Gamma \Rightarrow \Delta, \psi$$

$$\text{C.6. } \Gamma \Rightarrow \Delta, \psi \vee \chi; \chi, \Gamma' \Rightarrow \Delta' / \Gamma, \Gamma' \Rightarrow \Delta, \Delta', \psi$$

$$\text{C.7. } \Gamma \Rightarrow \Delta, \psi \vee \chi; \chi, \Gamma' \Rightarrow \Delta' / \Gamma, \Gamma' \Rightarrow \Delta, \Delta', \chi$$

Równoważność reguł.

Dla odmiany ($\vee \Rightarrow$) podpada pod schemat C.5. (z $\varphi := \psi \vee \chi$),
generuje to następujące równoważniki:

$$\text{C.1. } \psi \vee \chi \Rightarrow \psi, \chi$$

$$\text{C.2. } \Gamma \Rightarrow \Delta, \psi \vee \chi / \Gamma \Rightarrow \Delta, \psi, \chi$$

$$\text{C.3. } \psi, \Gamma \Rightarrow \Delta / \psi \vee \chi, \Gamma \Rightarrow \Delta, \chi$$

$$\text{C.4. } \chi, \Gamma \Rightarrow \Delta / \psi \vee \chi, \Gamma \Rightarrow \Delta, \psi$$

$$\text{C.6. } \Gamma \Rightarrow \Delta, \psi \vee \chi; \chi, \Gamma' \Rightarrow \Delta' / \Gamma, \Gamma' \Rightarrow \Delta, \Delta', \psi$$

$$\text{C.7. } \Gamma \Rightarrow \Delta, \psi \vee \chi; \chi, \Gamma' \Rightarrow \Delta' / \Gamma, \Gamma' \Rightarrow \Delta, \Delta', \chi$$

$$\text{C.8. } \Gamma \Rightarrow \Delta, \psi \vee \chi; \psi, \Gamma' \Rightarrow \Delta'; \chi, \Pi \Rightarrow \Sigma / \Gamma, \Gamma', \Pi \Rightarrow \Delta, \Delta', \Sigma$$